

TOETSING NNN

Bestemmingsplan Nijenrode

2 OKTOBER 2017

Contactpersonen

**ANNE MARTINE
KRUIDERING**
Senior adviseur natuur

T +31627060654
M +31627060654
E annemartine.kruidering@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	AANLEIDING	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Procedure	5
1.4	Leeswijzer	6
2	TOELICHTING METHODIEK	6
2.1	Beleidskader	6
2.2	Begrenzing en gebiedsvisie	9
2.3	Aanpak beoordeling	10
2.3.1	Stap 1 : beoordeling kwantiteit	11
2.3.2	Stap 2: beoordeling kwaliteit	11
3	HUIDIGE WAARDEN	12
3.1	Beschikbare gegevens	12
3.2	Huidige natuurwaarden	13
3.2.1	Natuurtypen	13
3.2.1.1	Zones met bijzondere kwaliteit	13
3.2.2	Bijzondere en beschermde soorten	15
3.2.3	Robuustheid en samenhang bestaande situatie	18
4	UITGANGSPUNTEN BEELDKWALITEITPLAN EN BESTEMMINGSPAN	19
4.1.1	Relatie Bestemmingsplan- Beeldkwaliteitplan-Saldotoets	19
4.2	Beeldkwaliteitsplan	19
4.2.1	Bebouwing	19
4.2.2	Ontsluiting en verkeer	20
4.3	Natuurvisie-groene contramal	21
4.3.1	Inleiding	21
4.3.2	Natuurvisie	21
4.3.3	Maatregelen en randvoorwaarden	23
4.3.4	Inpassing	24
4.3.5	Nieuwe begrenzing NNN en groene contour	24

4.4	Ontwikkelingen binnen bestemmingsplan	25
4.4.1	Ontwikkelingen rondom nieuw Forum gebouw	25
4.4.2	Plesmanhotel	26
4.4.3	Koetshuis	26
5	TOETSING SALDOBENADERING	27
5.1	Toetsing kwantiteit	27
5.2	Toetsing kwaliteit	28
5.2.1	Criterium 1: bestaande en potentiële waarden	28
5.2.2	Criterium 2: de robuustheid en de aaneengeslotenheid van het NNN	29
5.2.3	Criterium 3: de aanwezigheid van bijzondere soorten	29
5.2.3.1	BEOORDELING SOORTEN PER SOORTGROEP	31
5.2.4	Criterium 4: de verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen	32
5.2.5	Criterium 5: behoud van samenhang	33
6	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	34
6.1	Conclusie	34
6.2	Aanbevelingen	35
6.3	Borging	35
7	LITERATUUR	37

1 AANLEIDING

1.1 Inleiding

De Universiteit Nijenrode, gebruiker van het Landgoed Nijenrode, heeft ambities om verder te groeien en heeft daarvoor meer ruimte nodig op het Landgoed. Tegelijkertijd herbergt het landgoed belangrijke landschaps- en natuurwaarden en voor een duurzame ontwikkeling van het landgoed gaan groen en rood hand in hand.

In 2012 is gestart met het opstellen van een ruimtelijke visie. Deze ruimtelijkvisie is uitgewerkt in een beeldkwaliteitsplan (JCAU, 2016). Hetgeen weer een onderlegger vormt bij het op te stellen bestemmingsplan dat de onderdelen vastlegt die de komende 10-jaar worden uitgevoerd. Tegelijkertijd is gestart met een natuurvisie die als het ware de groene contramal biedt waarbinnen de (rode) ontwikkelingen kunnen plaatsvinden. Deze groene Contramal maakt onderdeel uit van het beeldkwaliteitsplan.

Aangezien de plannen niet binnen de kaders van het vigerende bestemmingsplan kunnen worden gerealiseerd, moet het bestemmingsplan voor landgoed Nijenrode herzien worden. Voor het bestemmingsplan zijn onderbouwende onderzoeken noodzakelijk. Aangezien een deel van het landgoed is aangewezen als onderdeel van het NNN (NatuurNetwerkNederland) bestaat één van deze onderbouwende onderzoeken uit de toetsing aan de aan de beschermingskaders van dit Netwerk. In dit rapport wordt het Ruimtelijk plan/Bestemmingsplan getoetst aan het beleidsmatige kader van het NNN.

Bestemmingsplan Nijenrode & ontwikkelingen op termijn

Gemeenten zijn verplicht voor hun gehele grondgebied te beschikken over actuele bestemmingsplannen. Deze mogen niet ouder zijn dan 10 jaar. Hoewel de Ruimtelijke Visie en het Beeldkwaliteitsplan een doorkijk bieden tot 2030, heeft ook het bestemmingsplan van Nijenrode een geldigheidsduur van 10 jaar. Het bestemmingsplan bestrijkt daarom de ontwikkelingen die worden voorzien in de komende periode van 10 jaar. Teneinde inzicht te krijgen in de effecten van het totaal van alle ingrepen die in de Ruimtelijke Visie worden voorzien, zijn in deze toets alle ontwikkelingen meegenomen. Daarbij zijn de verschillende onderdelen in tijd en ruimte gespecificeerd.

1.2 Doel

Dit rapport heeft als doel:

- Toetsing van het beeldkwaliteitplan (JCAU, 2016) en het ontwerp bestemmingsplan Nijenrode (nog te publiceren) aan het NNN. De toetsing vormt een bijlage bij het op te stellen bestemmingsplan.

1.3 Procedure

In 2012 is er een ruimtelijke visie opgesteld voor Universiteit Nijenrode. Hierin wordt een visie gegeven op het landgoed voor een periode van 10 tot 20 jaar. De gemeenteraad heeft de visie in mei 2012 vastgesteld. De visie is voordien ook voorgelegd aan de provincie Utrecht in een drietal overlegmomenten.

Op basis daarvan heeft de provincie een schriftelijke reactie aangeleverd. In 2013 is gestart met de uitwerking van de plannen in een beeldkwaliteitplan. Hierbij is o.a. rekening gehouden met het raadsbesluit en de reactie van de provincie. Het beeldkwaliteitplan vormt daarmee ook een nadere uitwerking van de Ruimtelijke Visie. Aangezien in de Ruimtelijke Visie een aantal ontwikkelingen binnen het oude deel van het landgoed zijn voorzien waar ecologisch gezien de belangrijkste waarden aanwezig zijn, is tegelijkertijd gestart met het uitwerken van een groene visie. Deze groene visie geeft de kaders aan waarbinnen de ontwikkelingen uit de Ruimtelijke Visie kunnen plaatsvinden, rekening houdend met de ecologische waarden van het landgoed. De ecologische kaders zijn samen met maatregelen om de natuur te versterken gebundeld in deze Saldotoets. Ook de Saldotoets is in overleg met de Provincie tot stand gekomen.

Saldobenadering

Voor het NNN geldt als algemeen uitgangspunt dat ingrepen binnen het NNN niet zijn toegestaan als deze leiden tot significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN, tenzij sprake is

van een groot maatschappelijk belang en een reëel alternatief ontbreekt. Dit wordt ook het Nee, tenzij beginsel genoemd. Het provinciaal beleid ten aanzien van het NNN biedt een aantal mogelijkheden om ruimtelijke ingrepen binnen het NNN mogelijk te maken. In overleg met de provincie Utrecht is voor Nijenrode gekozen voor de Saldo-benadering. De saldobenadering mag worden toegepast als er sprake is van een combinatie van projecten of handelingen, die tevens tot doel hebben de kwaliteit en/of kwantiteit van het NNN op gebiedsniveau per saldo te verbeteren. Voorwaarde daarbij is dat zowel de kwaliteit als de kwantiteit van natuur gewaarborgd is.

Relatie Ruimtelijke Visie, Beeldkwaliteitplan en Saldotoets

In 2012 is een Ruimtelijke Visie Universiteit Nijenrode uitgewerkt, die is vastgesteld door de gemeenteraad. Inmiddels is de Ruimtelijke Visie nader uitgewerkt in voorliggend Beeldkwaliteitplan. Daarnaast is op basis van ecologisch onderzoek een uitwerking gemaakt van de maatregelen die nodig zijn om significante effecten op de natuurwaarden binnen het landgoed zoveel mogelijk te voorkomen en – als aantasting onvermijdelijk is - te verzachten en nieuwe natuurwaarden te ontwikkelen. Tezamen vormen deze één samenhangende ruimtelijke visie waarbij de ‘groene maatregelen’ als het ware de contramalen vormen voor de beoogde ‘rode ontwikkelingen’. Er is daarmee sprake van één ruimtelijke visie waarin de combinatie van plannen en handelingen worden gepresenteerd.

De uitvoering van alle rode ontwikkelingen zal naar verwachting een lange looptijd hebben (circa 20 jaar). De uitvoering van de ‘groene’ maatregelen zal echter op korte termijn ter hand worden genomen. Hierdoor wordt als het ware een groene buffer opgebouwd waarbinnen de rode ontwikkelingen kunnen plaatsvinden. Er is daarmee sprake van samenhang tussen de betreffende plannen en handelingen, zoals die (gefaseerd) zijn en nog worden vastgelegd in het bestemmingsplan. Ook is hiermee geborgd dat de beoogde natuurwaarden zich daadwerkelijk hebben kunnen ontwikkelen op het moment dat verdergaande ontwikkelingen plaats zullen vinden.

Uitgangspunt in de plannen is dat zowel een kwaliteitsslag wordt gemaakt binnen het NNN, als dat de oppervlakte van het EHS-areaal toeneemt. De maatregelen zijn er ten slotte ook op gericht om verbindingen te leggen tussen het ‘oude’ deel van het landgoed dat deel uitmaakt van het NNN en het ‘nieuwe’ deel van het landgoed waarvan een groot deel zal worden toegevoegd aan het NNN. Ook zijn de maatregelen erop gericht de natuurkwaliteit in het nieuwe deel van het landgoed verder te verbeteren. Met de te realiseren verbindingen en het verbeteren van de natuurkwaliteit wordt uiteindelijk bewerkstelligd, dat het NNN als geheel beter functioneert.

Ondanks dat binnen deze toetsing, als onderdeel van het criterium kwaliteit, ook de effecten op beschermde soorten worden beoordeeld, is deze rapportage geen volledige onderbouwing in het kader van de Flora- en faunawet. Hiervoor is een separate rapportage opgesteld.

1.4 Leeswijzer

In deze rapportage worden de voorwaarden uit de Saldobenadering stapsgewijs behandeld en toegelicht. In hoofdstuk 3 worden de huidige natuurwaarden in het plangebied beschreven, die de huidige wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN ter plaatse bepalen. Hoofdstuk 4 gaat in op de geplande, voor natuur relevante, ingrepen in het plangebied. Vervolgens beschrijft hoofdstuk 5 de daadwerkelijke toetsing aan de Saldobenadering, aan de hand van een aantal, door de provincie voorgeschreven criteria. Er wordt inzichtelijk gemaakt welke natuurwaarden verloren gaan en welke verhoogd of toegevoegd worden, waarna duidelijk wordt of er per saldo sprake is van verbetering van het NNN.

Tot slot worden in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen samengevat.

2 TOELICHTING METHODIEK

2.1 Beleidskader

In 2013 zijn in de Provincie Utrecht de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS) en de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) vastgesteld. In 2014 is een tweetal herzieningen vastgesteld waarvan de eerste partiele herziening onder andere betrekking heeft op het NNN. In 2016 heeft er een herijking plaatsgevonden welke is vastgesteld op 12 december 2016. In de herijking zijn de partiele herzieningen geïntegreerd in de provinciale ruimtelijke verordening.

In de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 Provincie Utrecht (Herijking 2016) is het ruimtelijk beleid voor provincie Utrecht beschreven voor de periode tot 2028 met onder andere de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur en de Groene contour. De uitvoering van het beleid wordt gedeeltelijk vormgegeven via de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). In de verordening staan de regels waar de gemeenten zich bij het maken van bestemmingsplannen aan moeten houden en het zorgt voor de doorwerking van de structuurvisie naar de gemeenten. In onderstaand tekstkader is de passage uit de PRV weergegeven, die handelt over het omgaan met de Ecologische Hoofdstructuur. Van belang voor het onderhavig project zijn de volgende deelartikelen:

- Tweede lid: Wanneer binnen het Natuur Netwerk Nederland (NNN) andere functies aanwezig zijn dan natuur (de zogenaamde ingesloten functies) dan worden de potentiële waarden niet tot de wezenlijke waarden gerekend. De bescherming richt zich hier alleen op actuele waarden. Bij gebruiksvormen met een medebestemming natuur, zoals bos met natuurwaarden, dienen de potentiële waarden wel beschermd te worden, omdat hier de beoogde natuurkwaliteit moet kunnen worden bereikt. De aanwezige natuurelementen (bijvoorbeeld bos of schraal grasland) dienen een (mede) natuurbestemming te krijgen. Het verdient de voorkeur de ingesloten functies scherp te begrenzen, zodat overal waar daadwerkelijk natuur aanwezig is, deze de volledige bescherming krijgt die deze verdient.
- Derde lid: Dit artikellid wordt hierna schematisch weergegeven. Niet elke ingreep leidt tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden. Ingerepen die (eventueel nadat inrichtingsmaatregelen zijn genomen) niet de wezenlijke kenmerken en waarden significant aantasten, zijn vanuit dit artikel toegestaan. Dit geldt ook voor uitbreidingen van geringe omvang van al binnen het NNN bestaande functies. Bij significante aantasting van waarden en kenmerken moet in ieder geval gedacht worden aan: de aanwezigheid van zones met bijzondere ecologische kwaliteit (bijzondere samenhang abiotische en biotische kenmerken, goed ontwikkelde systemen, zoals waardevolle oude boskernen); gebieden die bepalend zijn voor de aaneengeslotenheid en robuustheid van het NNN; de aanwezigheid van bijzondere soorten; de aanwezigheid van essentiële verbindingen (bijvoorbeeld foerageer- en migratieroutes). De natuurdoelstellingen worden uitgewerkt in het Natuurbeheerplan 2017.
- Dit artikellid biedt ook ruimte voor het toepassen van het NNN-saldobenadering. Bij de saldobenadering gaat het om een combinatie van projecten of handelingen die tevens tot doel heeft het functioneren van het NNN op gebiedsniveau per saldo te verbeteren, via het vergroten van de waarden en/of het vergroten van de reële oppervlakte aan natuur. Er moet dus een duidelijke onderlinge samenhang zijn tussen de betreffende plannen, projecten of handelingen. Deze ruimtelijke samenhang wordt verwoord in de toelichting van het ruimtelijk besluit of, indien de ruimtelijke samenhang zich over meer dan één ruimtelijk besluit uitstrekt, in een document (gebiedsvisie) dat de samenhangen tussen de betrokken plangebieden beschrijft. Tevens moet worden toegelicht hoe de ontwikkelingen worden gerealiseerd en hoe deze worden geborgd.
- Vijfde lid: De nieuw te realiseren NNN moet worden verankerd in een ruimtelijk besluit. Op gemeentelijk niveau is het nieuwe NNN dan planologisch beschermd. In dit lid wordt geregeld dat Gedeputeerde Staten bevoegd zijn de nieuw te realiseren NNN aan te wijzen als 'Natuur Netwerk Nederland'.
- Door het NNN-saldobenadering kan de feitelijke begrenzing van het NNN worden gewijzigd. De saldobenadering maakt het mogelijk dat op de ene plek binnen het NNN kwaliteitsverlies optreedt, als er op andere plekken voldoende kwaliteitswinst tegenover staat. Die winst kan ook bereikt worden door gronden aan het NNN toe te voegen en in te richten.

NB. Ten zuiden van Nijenrode zijn delen aangewezen als groene contour. Onomkeerbare ingrepen en processen, zoals grootschalige verstedelijking die het realiseren van natuur binnen de groene contour onmogelijk maakt, zijn niet toegestaan, tenzij de ingreep voortkomt uit een groot openbaar belang en alternatieven ontbreken. Omdat het in de praktijk zeer moeilijk is een evenredige oppervlakte aan nieuwe Groene contour aan te wijzen op een plek die vergelijkbare mogelijkheden biedt voor versterking van het NNN, moet deze compensatie in natura plaatsvinden. Dat is mogelijk elders binnen de Groene contour of in aansluiting op het NNN. Voor de volledige tekst wordt verwezen artikel 3.15 PRV.

Artikel 2.4 Natuur Netwerk Nederland

1. Als 'Natuur Netwerk Nederland' wordt aangewezen het gebied waarvan de geometrische plaatsbepaling is vastgelegd in het GML-bestand en is verbeeld op de kaart Natuur.

2. Een ruimtelijk besluit voor gronden die zijn aangewezen als 'Natuur Netwerk Nederland' bevat bestemmingen en regels die de wezenlijke kenmerken en waarden beschermen en in stand houden. Onder wezenlijke kenmerken en waarden worden zowel actuele als potentiële waarden verstaan.

3. Een ruimtelijk besluit voor gronden die zijn aangewezen als 'Natuur Netwerk Nederland' bevat geen nieuwe bestemmingen en regels die ruimtelijke ontwikkelingen toestaan, die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gebieden, of van de samenhang tussen die gebieden, tenzij:

a. er sprake is van een groot openbaar belang en er geen reële andere mogelijkheden zijn, of de ruimtelijke ontwikkelingen nieuwe bebouwing of terreinverharding binnen omheinde militaire terreinen mogelijk maken, en

b. negatieve effecten voor de natuur worden zoveel mogelijk beperkt door mitigerende maatregelen en de overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd door inrichting van nieuwe natuur elders, met dien verstande dat:

1 ° de compensatie minimaal gelijkwaardig is aan het verlies aan waarden en kenmerken, en

2 ° de compensatie plaatsvindt in aansluiting op het Natuur Netwerk Nederland (NNN), of binnen de groene contour, of binnen het NNN op een locatie waar nog nieuwe natuur moet worden ontwikkeld en dit leidt tot versnelling van realisatie van het NNN, en

3 ° de realisatie van de compensatie, het beheer en de instandhouding daarvan zijn verzekerd op het moment van vaststelling van het ruimtelijk besluit, waarin de aantastende ruimtelijke ingreep mogelijk wordt gemaakt.

4. De toelichting op een ruimtelijk besluit voor gronden die zijn aangewezen als 'Natuur Netwerk Nederland' bevat een ruimtelijke onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan en bevat een beschrijving van de in het plangebied voorkomende wezenlijke kenmerken en waarden.

5. Gedeputeerde Staten kunnen een gebied grenzend aan de 'Natuur Netwerk Nederland' aanwijzen als 'Natuur Netwerk Nederland' waarvan de geometrische plaatsbepaling is vastgelegd in het GML-bestand en is verbeeld op de kaart Natuur. Wanneer zij een gebied aanwijzen, wijzigen zij gelijktijdig het gebied 'Luchtvaartterrein' waarvan de geometrische plaatsbepaling is vastgelegd in het GML-bestand en is verbeeld op de kaart Verkeer en Vervoer.

Uit het bovenstaande blijkt dat significant negatieve effecten door ruimtelijke ontwikkelingen niet zijn toegestaan. Provincie Utrecht heeft hiervoor het 'nee, tenzij' regime op provinciaal niveau uitgewerkt. Er is een aantal instrumenten voor ingrepen benoemd waardoor ruimtelijke ontwikkelingen onder voorwaarden mogelijk zijn waarbij het functioneren van het NNN niet wordt aangetast. De volgende instrumenten zijn beschikbaar:

- Uitbreiding van geringe omvang bij bestaande functies. Kleinschalige ontwikkelingen in het NNN zijn mogelijk mits ze aansluiten aan een bestaande andere functie en ze op al verstoord terrein plaats vinden;
- Plussen en minnen / mitigeren. Het negatieve effect van een ontwikkeling kan met voor natuur positieve ingrepen worden opgeheven zodat er geen sprake is van een significante aantasting van het NNN;
- Herbegrenzing van het NNN. Bij kleinschalige ontwikkelingen kan het instrument herbegrenzing worden ingezet, mits dit leidt tot een gelijkwaardige of betere kwaliteit van het NNN;
- Saldobenadering. Toe te passen bij een combinatie van ontwikkelingen die in een gezamenlijk ruimtelijk plan worden opgepakt en die per saldo een meerwaarde voor natuur opleveren.

2.2 Begrenzing en gebiedsvisie

Op onderstaande afbeelding is de begrenzing van het plangebied opgenomen. Op de afbeelding zijn ook de locaties van de huidige bebouwing opgenomen.

Figuur 1 begrenzing plangebied. Overgenomen uit de Ruimtelijke visie, 2012.

1: fundament kasteel 2: koetshuis 3: poortwachtersgebouw 4: Plesmangebouw

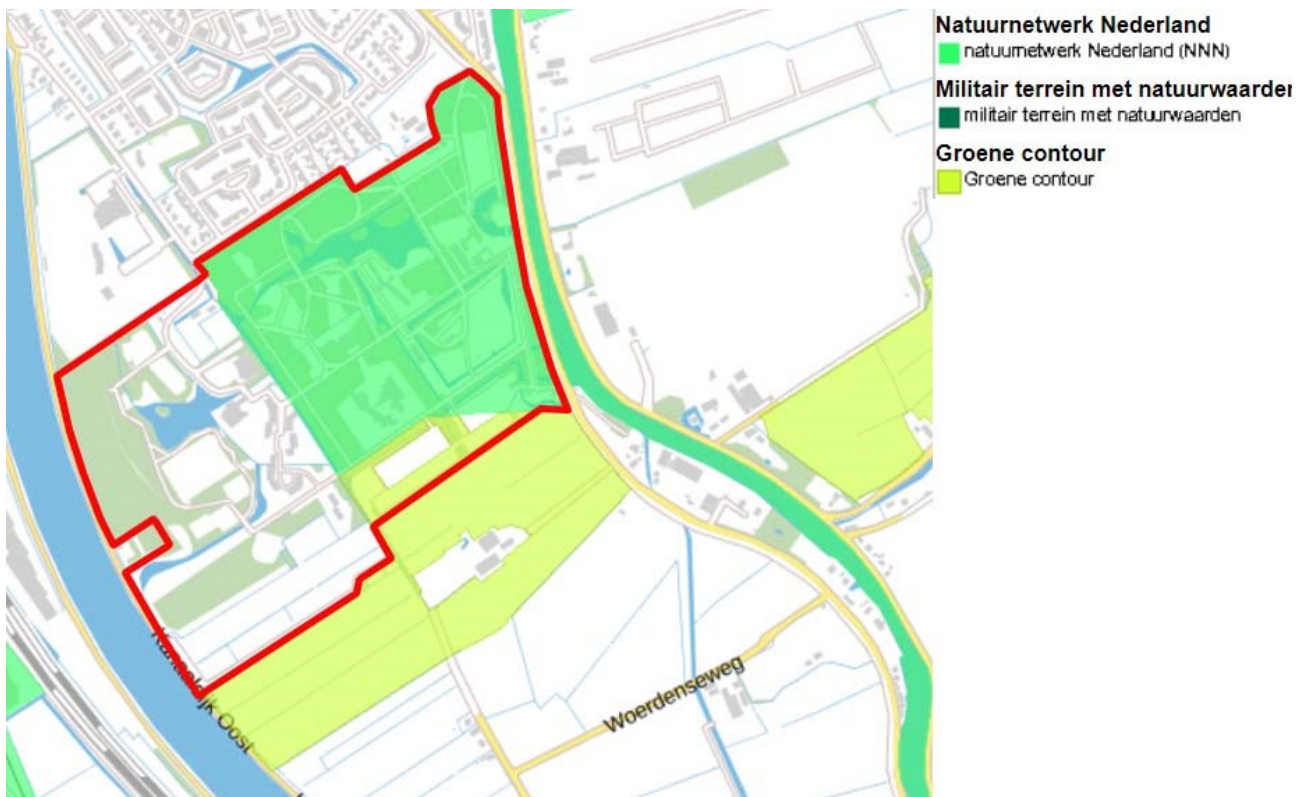
5: Gymnasium 6: campus 7: Albert Heijn en de Rooij gebouw

8: parkeerterreinen 9: bibliotheek

NB perceel Broekdijk Oost 34 maakt inmiddels ook deel uit van het landgoed

Het plangebied ligt ten dele binnen het NNN en gedeeltelijk in de Groene contour. De begrenzing is in

onderstaande figuur afgebeeld. Het oude landgoed en de Vecht zijn onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur en de het westelijk parkeerterrein en de weilanden ten zuiden van Nijenrode zijn aangewezen als Groene contour. De natuurdoelstellingen zijn opgenomen in hoofdstuk 3.

Figuur 2 huidige begrenzing NNN en groene contour t.o.v. het landgoed. Bron: Ruimtelijke Visie Nijenrode en kaartviewer behorend bij PRS provincie Utrecht.

Een van de voorwaarden voor toepassing van de Saldobenadering is dat dit alleen kan voor een gebied waarvoor een gebiedsvisie is opgesteld. De onderlinge samenhang moet hierin worden gegarandeerd. In het geval van Nijenrode kunnen de Ruimtelijke Visie en het beeldkwaliteitplan en deze Saldotoets worden beschouwd als gebiedsvisie. De ontwikkelingen binnen het plangebied van zowel natuur als niet-natuur zijn in een samenhangende visie ontwikkeld en beoordeeld.

2.3 Aanpak beoordeling

Volgens het ruimtelijk beleid van de provincie Utrecht (zie EHS-wijzer), moet bij de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN in ieder geval gedacht worden aan:

- de bestaande en potentiële waarden (potentiele waarden alleen indien er sprake is van bestemming natuur) van het ecosysteem, waaronder ook begrepen worden de vereiste omgevingsfactoren zoals donkerte, bodem, water en milieu;
- de robuustheid en de aaneengeslotenheid van het NNN;
- de aanwezigheid van bijzondere soorten;
- de verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen;
- behoud van samenhang.

Bovengenoemde kenmerken bepalen de kwaliteit van het NNN ter plaatse. Daarnaast moet gekeken worden naar de kwantiteit of oppervlakte van het NNN. De Saldobenadering stelt dat kwaliteit en kwantiteit beide minimaal gelijk moeten blijven en dus niet onderling te salderen zijn.

Onderstaand wordt toegelicht hoe de beoordeling van de veranderingen in kwantiteit en kwaliteit wordt uitgevoerd.

2.3.1 Stap 1 : beoordeling kwantiteit

De eerste stap in de beoordeling van het plan is het vaststellen of de oppervlakte natuur binnen het gebied minimaal gelijk blijft en bij voorkeur toeneemt. Dit betekent dat de oppervlakte natuur in de huidige situatie, waarbij het terrein uit een afwisseling van natuur, bebouwing en verharding bestaat, moet worden afgezet tegen de toekomstige situatie zoals voorgesteld in het plan.

Voor het vaststellen van de kwantiteit is gekeken welk oppervlak binnen het NNN begrenzing in de toekomst wijzigt. De bestemmingen van het huidige, (deels) vigerende bestemmingsplan zijn globaal en bieden allerlei ruimte voor interpretatie. Er is daarom van de huidige situatie uitgegaan wat betreft de plaats van gebouwen en de oppervlakte verharding. Daar waar nieuwe bebouwing of verharding binnen de huidige EHS grenzen is gepland, wordt dit gezien als afname van de kwantiteit. Daar waar gebouwen gesaneerd worden of verharding opgeruimd, wordt dit gezien als toename van de kwantiteit.

2.3.2 Stap 2: beoordeling kwaliteit

Naast kwantiteit moet ook de kwaliteit worden beoordeeld. Het gaat hierbij zowel om de actuele als de potentiële kwaliteit die is vastgelegd in natuurdoeltypen.

Voor het beoordelen van kwaliteitswinst zal de gebiedsvisie inzicht moeten geven in de verbetering van de vier wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. De definitie van deze wezenlijke kenmerken is vastgelegd in het provinciale beleid is vastgelegd in een 5-tal toetsingscriteria. Het gaat hierbij om:

- Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, inclusief de vereiste omgevingsfactoren
- Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN
- Aanwezigheid van bijzondere soorten
- De verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen
- Behoud en samenhang

De plannen leiden enerzijds tot nieuwe natuurwaarden door vergroting van de oppervlakte EHS en de daarbij huidige en toekomstige natuurwaarden en een grotere kwaliteit door ontwikkeling van bosranden, anderzijds tot nieuwe negatieve invloeden zoals intensivering van het gebruik en nieuwe bebouwing. In de toetsing worden deze ontwikkelingen tegen elkaar afgewogen.

Ad a: Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, inclusief de vereiste omgevingsfactoren

Op basis van de verspreiding en diversiteit aan soorten en de verspreiding van de diverse natuurtypen is een natuurwaardenkaart opgesteld. Er is hierbij onderscheid gemaakt naar type en kwaliteit. Binnen de beheertypen worden drie kwaliteitsklassen onderscheiden, namelijk:

- Met slechte ecologische kwaliteiten;
- Met matige ecologische kwaliteiten;
- Met goede ecologische kwaliteiten.

In Bijlage 1 is per natuurstype en kwaliteitscategorie een beschrijving gegeven van de natuurwaarden. Door middel van een vergelijking tussen de oppervlakten per categorie van de huidige natuurwaardenkaart met de oppervlakten per categorie van de toekomstige natuurwaarderingkaart is een beoordeling gemaakt van de kwaliteitsveranderingen. Hierbij is het rapport “Kwaliteitsklassen en monitoring beheertypen” van Taakgroep Natuurkwaliteit en Monitoring SNL (versie januari 2013) gebruikt. Daarnaast is in het veld de huidige toestand van de genoemde beheertypen beoordeeld.

In het EHS beleid is aangegeven dat de er binnen het NNN wordt gestreefd naar zo compleet mogelijke levensgemeenschappen, waarin alle potentieel aanwezige soorten, die in de levensgemeenschappen thuishoren, daadwerkelijk aanwezig zijn. Hierbij wordt uitgegaan van vastgestelde natuurtypen. In het geval van Nijenrode zijn de natuurtypen die in het Natuurbeheerplan 2013 zijn vastgelegd als uitgangspunt gebruikt. Conform de regels spelregels is getoetst aan:

- De oppervlakte per natuurstype t.o.v. de ontwikkelingen in het beeldkwaliteitplan;
- toetsing aan doelsoorten behorend bij natuurtypen (geïntegreerd met overige soorten) waarbij alleen de soorten worden overgenomen die ook in dit specifieke gebied passen.

Het ecosysteem kan alleen goed functioneren als de onderliggende omgevingsfactoren goed zijn. Deze factoren worden ook wel de abiotische of milieufactoren genoemd. In de toetsing beoordelen we rust,

vervuiling en betreding. Deze factoren hangen samen met de potenties, maar ook met de actuele waarden. Het gaat om het functioneren van het gehele ecosysteem. Deze factoren worden meegewogen in de beoordeling.

Ad b) Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN

Het effect van een ruimtelijke ontwikkeling op dit aspect hangt af van de aard daarvan in relatie tot de specifieke locatie. Grote eenheden in het NNN moeten groot blijven. Maar het is ook belangrijk dat natuur die al versnipperd is, niet verder versnipperd wordt. Dit criterium wordt kwalitatief beoordeeld. Het gaat hierbij om de ontwikkeling van grotere eenheden natuur o.a. door het verwijderen van verharding, verwijderen van hekwerken en oplossen van barrières.

Ad c) Aanwezigheid van bijzondere soorten

Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met de mate waarin een soort (of het bijbehorende biotoop van de soort) kwetsbaar is voor bepaalde planonderdelen, zoals beschreven in het beeldkwaliteitplan.

In paragraaf 3.2.2 is aangegeven welke soorten voorkomen. In de beoordeling zijn de volgende soorten meegenomen:

- Soorten tabel 3 Flora- en faunawet die op dit moment voorkomen;
- Bedreigde soorten specifiek voor het Landgoed (Rode en Oranje Lijst);
- Doelsoorten van de natuurbeheertypen.

Ad d) De verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen

Het aspect 'verbindingen' heeft allereerst te maken met regelmatige, soms dagelijkse, verplaatsingen via al dan niet vaste routes, bijvoorbeeld tussen voedsel- en rustgebieden. Maar ook met verbindingen tussen leefgebieden waardoor soorten kunnen migreren om hun leefgebied uit te breiden. Sommige verbindingen zijn nodig om het mogelijk te maken dat een passende soort in het ecosysteem voorkomt of om de genetische variatie te laten toenemen. Hierbij wordt specifiek gekeken naar routes en verbindingen die voor soorten van essentieel belang zijn zoals trekroutes. Dit onderdeel wordt op de volgende punten beoordeeld:

- Toekomstige barrières
- Functioneren van interne verbindingen
- Aansluiting met omgeving

Ad e) Samenhang

Dit aspect is later toegevoegd, omdat het in het Barro genoemd staat. Het bevat elementen van robuustheid, aaneengeslotenheid en verbindingen. De conclusies op dit onderdeel komen overeen met de met de conclusies bij deze andere aspecten.

3 HUIDIGE WAARDEN

3.1 Beschikbare gegevens

De volgende natuurgegevens zijn beschikbaar:

In 2009 zijn de op het landgoed voorkomende natuurwaarden onderzocht door Bureau Viridis (Fortuin en de Jong, 2010. Natuurtoets Universiteitsterrein Nijenrode). Hiervoor zijn, naast het veldonderzoek, gegevens geraadpleegd uit de archieven van de Provincie Utrecht, Bureau Viridis, de gemeente Breukelen (geen informatie), de Universiteit Nijenrode (geen informatie) en andere vrij beschikbare gegevens.

In 2013 is een actualisatie van het onderzoek uitgevoerd (Maas, 2013. Actualisatie natuuronderzoek landgoed Nijenrode), met voornamelijk aandacht voor vleermuizen, broedvogels met jaarrond beschermde nesten en amfibieën/reptielen. Ook zijn de terreinbeheerders van het terrein geraadpleegd en is gebruik gemaakt van de gegevens uit de NDFF en andere vrij beschikbare gegevens.

In 2016 hebben aanvullende onderzoeken plaatsgevonden naar vaste nesten van vogels en naar de functionaliteit (verblijfplaatsen- vliegroutes en foerageergebied) van de directe omgeving van het Forumgebouw voor vleermuizen.

Omdat het uitgevoerde natuuronderzoek zich voornamelijk concentreerde op beschermde soorten van de Flora- en faunawet, is er in 2013 aanvullend afstemming geweest tussen ARCADIS en de (terrein)beheerders over het voorkomen van Rode en Oranje Lijst soorten op het terrein, met aandacht voor

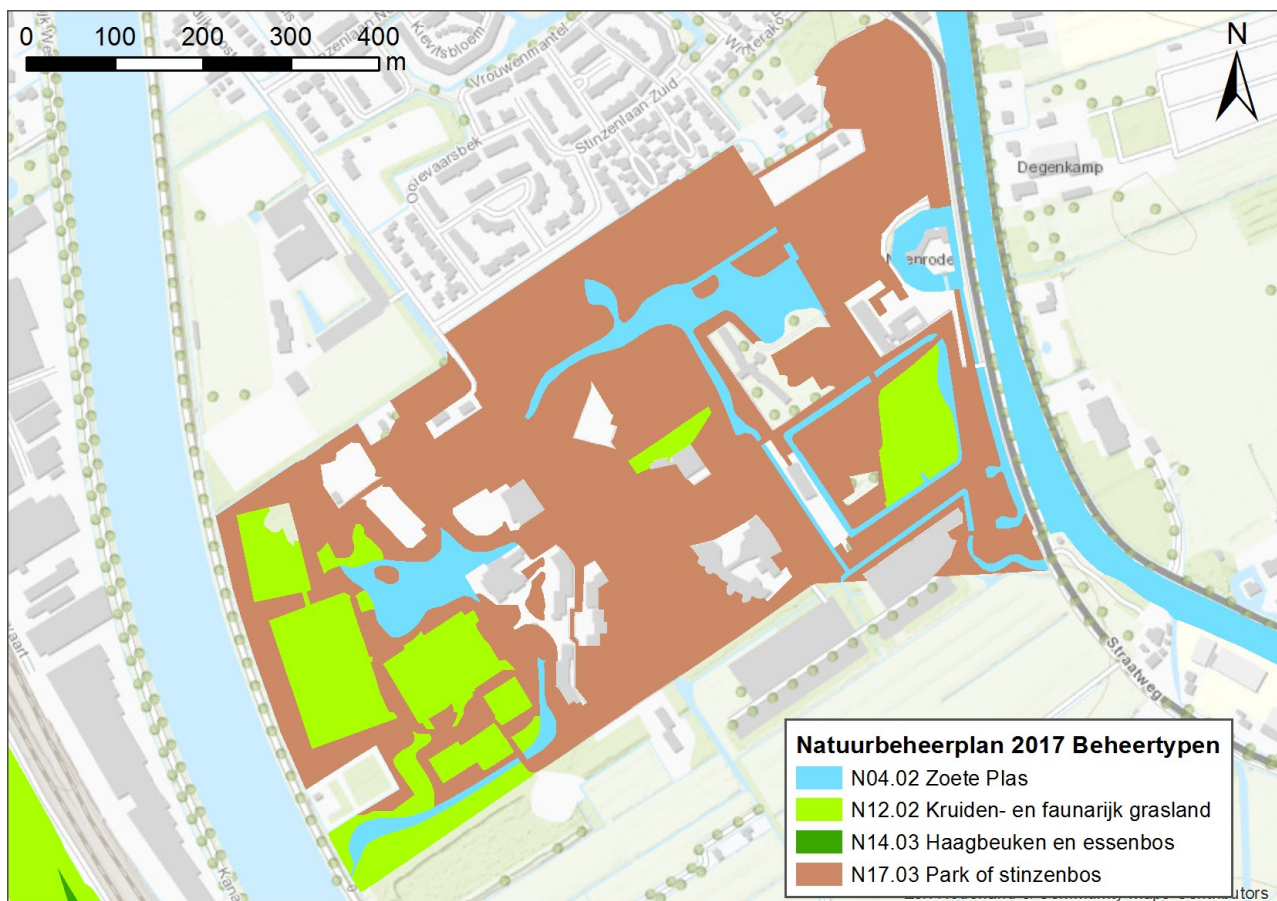
de op het landgoed voorkomende paddenstoelen. Ook is hiervoor informatie opgezocht via de website van de Nederlandse Mycologische Vereniging en andere vrij beschikbare gegevens.

Voor informatie over het NNN zijn gegevens aanwezig via de websites van de Provincie Utrecht (o.a. digitale kaartinformatie).

3.2 Huidige natuurwaarden

3.2.1 Natuurtypen

De natuurdoelstellingen zijn uitgewerkt in het Natuurbeheerplan 2017. Er zijn drie natuurtypen opgenomen voor het landgoed (zie Figuur 3). Het grootste deel bestaat uit park- of stinzenbos (N17.03). De graslanden zijn aangeduid als kruiden- en faunarijck grasland (N12.02) en een gedeelte van het water als zoete plas (N04.02). De kaart is hierbij ruimer begrensd dan het gebied waar de natuurtypen daadwerkelijk voorkomen. Zo is een voorwaarde voor natuurtype zoete plas dat deze wateren minimaal 4 meter breed zijn en tenminste 20 cm diep. Niet alle op de kaart getoonde delen van natuurtype zoete plas voldoen hieraan (bijvoorbeeld de sloot om de hertenkamp heen). Daarnaast is de begrenzing van het park- of stinzenbos ook ruimer dan het in werkelijk is: ook gebouwen, verharding en gebruiksruimte (zoals het gazon bij het Albert Heijn- de Rooijgebouw) zijn meegenomen. Een deel van de oude gebouwen is door de aanwezigheid van bijzondere vegetatie ook daadwerkelijk belangrijk voor het natuurtype. In onderstaande paragraaf zijn de zones met bijzondere kwaliteiten beschreven op basis van de voorkomende natuurtypen.

Figuur 3: Natuurtypen landgoed Nijenrode. Bron: Natuurbeheerkaart 2017, provincie Utrecht.

3.2.1.1 Zones met bijzondere kwaliteit

Om de aanwezigheid van zones met een bijzondere kwaliteit vast te stellen, is gebruik gemaakt van verschillende informatiebronnen. Dit aspect is bekeken vanuit een landschapsecologisch oogpunt. Vooral de abiotische factoren en de ligging ten opzichte van andere gebieden is daarbij van belang.

De verschillende natuurtypen kunnen ingedeeld worden in kwaliteitsklassen¹ (. Er kan voor de plassen, graslanden en bossen een onderscheid worden gemaakt tussen:

- een slechte ecologische kwaliteit
- een matige ecologische kwaliteit
- een goede ecologische kwaliteit

In eerste instantie is gekeken naar welke kwaliteit de natuurtypen hebben volgens deze methode. Echter, de methode is vrij generiek en verschillen binnen het landgoed komen door deze methodiek te hanteren niet echt tot hun recht. Daarom is ook gekozen om aanvullende criteria mee te nemen. Dit zijn:

- bodemopbouw: is de bodem ongestoord en heeft een bodemprofiel zich kunnen ontwikkelen?
- ligging ten opzichte van andere gebieden met dezelfde natuurtypen of soortgelijke natuurwaarden
- kwaliteit die het type in de toekomst zou kunnen hebben (potentie tot ontwikkeling).
- kenmerkende soorten behorende bij het natuurdoeltype.

Er is expliciet niet gekeken naar het voorkomen van bijzondere soorten omdat dit een apart toetsingskader is voor de saldobenadering, zie paragraaf 2.3.2.

Kwaliteit N17.03 Park en stinzenbos

De stikstofdepositie op het natuurtype park- en stinzenbos valt binnen de categorie matig (de plaatselijke depositie varieert tussen de 1870-2020 mol N/ha/jr (bron: Grootschalige Depositiekaart Nederland, 2013).

Voor de aanwezige kenmerkende soorten (broedvogels) scoort het type ook binnen de categorie matig, er zijn 4 soorten bekend. In het natuurtype komt veel stinzenflora voor, deze vallen niet onder de criteria van de beoordeling maar maken wel deel uit van het natuurtype. Het beheer in het gebied is aangepast op het voorkomen van deze soorten.

Binnen het NNN gedeelte van het landgoed is de bodemopbouw ongestoord op de plaatsten zonder bebouwing. Dit wordt gezien als een gedeelte met goede kwaliteit. Het westelijke deel van het gebied (nu geen onderdeel EHS) kent een verstoorde bodem (opgespoten bij realisatie kanaal) waar nog weinig tijd is geweest voor het vormen van een bodemprofiel. Dit gedeelte wordt gezien als gedeelte met matige kwaliteit.

Oude, ongestoorde bosbodems en bijbehorend bos zijn in de omgeving van Nijenrode maar spaarzaam aanwezig. Het landgoed vormt een belangrijke schakel in de keten van kleinere bospercelen, zeker door de ouderdom. Dit wordt gezien als een gedeelte met goede kwaliteit.

De kwaliteit van het EHS gedeelte is in de huidige situatie goed. Het beheer is hierbij van groot belang. Er is – door de goede kwaliteit- weinig ruimte voor verbetering van de kwaliteit. Zeer lokaal kan dit mogelijk wel maar over het algemeen niet. Het westelijk deel is nu van matige kwaliteit. Dit heeft vooral te maken met de bodemopbouw en de ouderdom van bos en bodem. Het beheer zorgt er voor dat de potentiële kwaliteiten zich al ontwikkeld hebben. Op lange termijn zal de kwaliteit mogelijk verder verbeteren (de bodem zal verder rijpen) maar omdat dit een langzaam proces is, wordt kwaliteitsverbetering voor de komende twintig jaar niet voorzien. De potentie van het gebied is al vrijwel ten volle benut (op locaties met gebruiksfuncties na).

Concluderend: de kwaliteit van het Park en stinzenbos binnen het NNN begrenzing is goed, waarbij de potenties van het gebied al ten volle zijn benut en kwaliteitsverbetering over het geheel gezien niet mogelijk is. Alleen bij aanzienlijke veroudering van het bos kan kwaliteitsverbetering optreden. Dit kost echter tijd.

Op enkele specifieke locaties is kwaliteitsverbetering wel mogelijk. De kwaliteit van het Park en stinzenbos in het westelijk deel (buiten de huidige EHS begrenzing) is matig, waarbij ook hier de potenties van het gebied al ten volle zijn benut en kwaliteitsverbetering over het geheel gezien niet mogelijk is.

Kwaliteit N12.02 Kruidenrijk- en faunarijk grasland

Het aanwezige oppervlak van dit natuurtype valt binnen de categorie matig (er is tussen de 1-5 ha aanwezig in nabijheid (binnen 1 km) van andere graslandbeheertypen (N10 t/m N12)). Gezien de andere graslanden in de omgeving is er voor de toekomst de mogelijkheid om uit te breiden boven de 5 ha, de potentie is dan ook matig-goed.

Voor de aanwezige kenmerkende soorten scoort dit type in de categorie slecht. Er is slechts 1 kenmerkende soort van dit natuurtype bekend (vlinder). Mogelijk ontbreekt hierover informatie over de voorkomende

¹ Bron: Kwaliteitsklassen en monitoring beheertypen Taakgroep Natuurkwaliteit en Monitoring SNL April 2012, januari 2013 gepubliceerd.

planten en vlinders.

Het aantal structuurelementen verschilt per grasland maar over het algemeen is er ruigte aanwezig, evenals hoog struweel en kleine bosjes of solitaire bomen. De graslanden scoren in deze categorie matig tot goed.

Omdat de graslanden vrij beperkt van omvang zijn en ze vrij geïsoleerd liggen ten opzichte van andere graslanden is de verwachting dat andere kenmerkende soorten zich niet zomaar kunnen vestigen.

Concluderend: de omvang van het kruidenrijk- en faunarijk grasland binnen het NNN begrenzing is beperkt maar wordt beoordeeld als matig. Er wordt niet verwacht dat de kwaliteit in de toekomst nog veel zal toenemen: de potenties van de graslanden zijn al benut.

De kwaliteit van het kruidenrijk- en faunarijk grasland in het westelijk deel (buiten de huidige EHS begrenzing) is eveneens matig, waarbij de potenties van het gebied al benut zijn en kwaliteitsverbetering over het geheel gezien niet mogelijk is.

Kwaliteit N02.02 Zoete plas

Voor de beoordeling van de kwaliteit van het natuurstype zoete plas zijn nog geen criteria vastgesteld. Omdat er geen veranderingen aan de aangewezen vijvers en watergangen zullen plaatsvinden, is het uitgangspunt voor de toetsing dat de kwaliteit van het natuurstype niet zal wijzigen t.o.v. de huidige situatie. Dit type is daarom niet verder meegenomen in de beoordeling.

3.2.2 Bijzondere en beschermde soorten

In verschillende rapporten wordt beschreven welke bijzondere en beschermde soorten voorkomen op het landgoed en in de omgeving. In dit hoofdstuk wordt dit kort samengevat. Op het terrein van Nijenrode komen de volgende soorten voor (bronnen: zie paragraaf 3.1):

Vaatplanten	Blaasvaren	FF2, RL, OL	Standplaats Oranjerie
	Brede orchis	FF2, RL, OL	Standplaatsen westelijk deel strook langs Mensa
	Daslook	FF2, OL	Standplaatsen oostelijk deel
	Gele helmblom	FF2, OL	Standplaats Poortgebouw
	Kievitsbloem	FF2, RL	Standplaatsen oostelijk deel
	Rietorchis	FF2, OL	Standplaatsen westelijk deel strook langs Mensa en grasveld
	Tongvaren	FF2, OL	Standplaats Oranjerie
	Alpenbes, bostulp, boszegge, donkere ooievaarsbek, gevlekte aronskelk, gewone vogelmelk, gulden boterbloem, Italiaanse aronskelk, knikkende vogelmelk, wilde hyacinth	OL	Standplaatsen oostelijk deel
	Algemene vaatplanten	FF1	Standplaatsen
Broedvogels	Boomvalk	FF jaarrond, RL (KW)	Mogelijke nestlocatie op Nijenrode
	Buizerd	FF jaarrond	Mogelijke nestlocatie op Nijenrode

	Havik		In 2016 geen nestlocatie aangetroffen
	Sperwer		Mogelijke nestlocatie op Nijenrode
	Huismus	FF jaarrond, RL (GE)	Nestlocatie bij campusgebouw
Soortgroep	Ransuil	FF jaarrond, RL (KW)	Nestlocatie bij Plesmanhotel
	Soort	Categorie (FF, RL, OL)	Locatie/Functie
Broedvogels	Bosuil, blauwe reiger, ijsvogel, boomklever, boomkruiper, boerenwaluw, huiswaluw, grote bonte specht, groene specht, bonte vliegenvanger, spotvogel, roodborst	FF Vogels, categorie 5, deels RL	(Mogelijke) nesten
	Algemene broedvogels	FF Vogels	(Mogelijke) nesten
Zoogdieren	Gewone dwergvleermuis	FF3	- Kraamkolonie in kasteel en koetshuis/poortgebouw - Verblijfplaatsen in toegangspoort - Verblijfplaatsen in Plesmanhotel - Verblijfplaatsen in delen van de campus - Vliegrouete langs hoofdas en langs Vecht - Jachtgebied vijvers - Foerageergebied langs Oranjerie en vijvers
	Laatvlieger	FF3, RL (KW)	Losse waarneming
	Watervleermuis	FF3	- Kraamkolonie in kasteel en koetshuis/poortgebouw - Verblijfplaatsen in toegangspoort - Vliegrouete langs hoofdas en langs ontginningsloot noord-zuid
	Rosse vleermuis	FF3, RL (KW)	- Verblijfplaatsen in bomen - Vliegrouete parallel hoofdas, langs vijver en bos - Foerageergebied vijver kanaalzone
	Ruige dwergvleermuis	FF3	Verblijfplaatsen in bomen en koetshuis
	Diverse vleermuizen	FF3	Potentiele verblijfplaatsen in bomen
	Algemene grondgebonden zoogdieren	FF1, RL	Verblijfplaatsen en leefgebied
Amfibieën/ Reptielen	Ringslang	FF3, RL (KW)	Leefgebied

	Gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander, bastaardkikker	FF1	Voortplantingswateren en overwinteringsplaatsen hele gebied
Vissen	Kleine modderkruiper	FF2	Leefgebied in vijver parkbos en zuidsloot
Libellen	Glassnijder	OL	Leefgebied vijver parkbos
	Vroege glazenmaker	OL	
Paddenstoelen	Diverse soorten van Rode en Oranje Lijsten en andere zeldzame soorten	RL, OL	Zie kader onder deze tabel

Tabel 1 Voorkomende soorten op landgoed Nijenrode. FF1,2,3 staat voor de tabel van de AmvB van de Flora- en faunawet waarin deze soort genoemd is. RL: Rode Lijst. OL: Oranje Lijst.

Onderstaand zijn de locaties van beschermde en bijzondere soorten op kaart aangegeven. Hierbij is een selectie gemaakt: zo worden watergebonden soorten (libellen, vissen, ringslang) niet weergegeven omdat aan de wateren en aan het hertenkamp geen veranderingen zijn voorzien. Omdat de locaties met planten zich niet lenen om als individuen aan te geven wordt dit gedaan met behulp van algemene vlakken: “stinzenflora” of “orchideeën”. Deze zijn opgenomen op de kaarten met daarop ook de bijzondere gebieden voor paddenstoelen op Nijenrode.

Paddenstoelen op Nijenrode

Nijenrode is een mycologisch zeer waardevol gebied. Vooral op het oude gedeelte van het landgoed komen veel soorten voor, diverse van de Rode en Oranje Lijsten en andere zeer zeldzame soorten. Om een beeld te krijgen van het voorkomen van deze soorten en de verspreiding over het terrein, is er een gesprek geweest met de erfgoedbeheerder de heer Immerzeel, die het gebied gedurende lange periode kent en ook zelf regelmatig de paddenstoelen in het gebied bestudeert. In dit gesprek is aan de orde gekomen hoeveel soorten paddenstoelen er op Nijenrode voorkomen, hoeveel daarvan een bijzondere status hebben en waar zich deze op het terrein bevinden. Naast dit gesprek zijn aanvullende gegevens opgezocht op de websites van de Nederlandse Mycologische Vereniging, waarneming.nl en andere openbare gegevensbronnen. Uit deze inventarisatie zijn veel gegevens naar voren gekomen over het voorkomen van paddenstoelen op Nijenrode door de jaren heen, het gebied wordt voor deze soortgroep goed in de gaten gehouden. Dat betekent dat er misschien veel bekend is, juist omdat er zo goed gekeken is (en dat in andere gebieden er minder wordt bestudeerd), maar dat doet niets af aan de bijzondere waarden die aanwezig zijn en de status die het landgoed heeft als bijzondere locatie in Nederland.

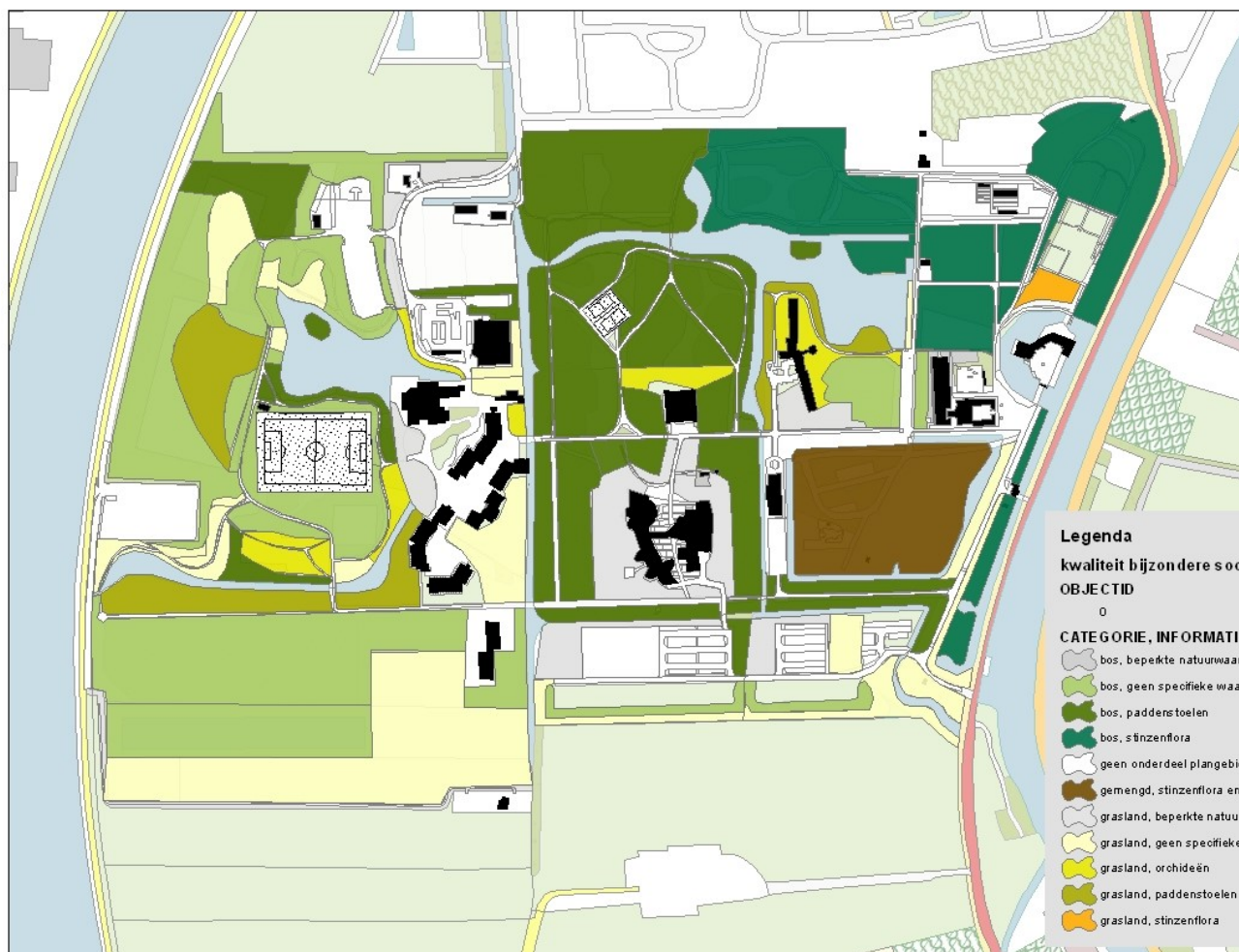
De verschillende landgoederen langs de Vecht behoren volgens kenners tot de ‘kroonjuwelen’ van Nederland. Kasteelpark Nijenrode staat hierbij op de eerste plaats. De landgoedparken staan bekend om de vele soorten paddenstoelen, die alleen in kleibossen willen groeien (bron: Immerzeel, 2013). Paddenstoelen van de buitenplaatsen. In: Natuur&landschap van de Vechtstreek, pag. 262-267 Weijs, 2013). Uit het gesprek met de erfgoedbeheerder is naar voren gekomen dat de paddenstoelen op Nijenrode ‘volgend’ zijn in het beheer van het gebied.

Paddenstoelen kunnen worden ingedeeld naar type. *Saprofyten* benutten dood materiaal, er zijn *houtsaprofyten* (veroorzakers van bruinrot bij vooral naaldbomen en witrot bij voornamelijk loofbomen) en *bodemsaprofyten*. Parasieten benutten op verschillende manieren materiaal van een levende gastheer, *symbionten* ontvangen mycorrhiza suikers van levende planten. Vooral deze laatste soorten maken de kleibossen bijzonder.

Op Nijenrode komen ongeveer 1300 soorten paddenstoelen voor. Hiervan zijn er in ieder geval 87 bekend die bijzonder zijn (Rode en Oranje Lijstsoorten). Deze bevinden zich voornamelijk in het oude gedeelte van het gebied, in het kasteelpark, maar ook op locaties in het westelijke gedeelte van het terrein zijn bijzondere soorten aanwezig. Naast de Rode en Oranje Lijstsoorten zijn er ook een aantal zeer zeldzame paddenstoelen op Nijenrode te vinden, waarvan slechts enkele vindplaatsen in Nederland of in de wereld bekend zijn, maar die niet op de lijsten zijn opgenomen. Deze soorten worden gezien hun bijzonderheid wel

als zodanig behandeld. De verzamelde gegevens over paddenstoelen worden verder niet gebruikt per afzonderlijke soort (als 'puntgegevens'), omdat de aantallen talrijk zijn en de verspreiding per soort over de jaren heen verschilt. Voor het in beeld brengen van de paddenstoelen op Nijenrode is ervoor gekozen om 'vlakken' aan te geven die interessant zijn voor paddenstoelen. Dit kan betekenen dat er veel bijzondere soorten in een vlak kunnen zitten, maar ook dat een enkele zeldzame soort het hele vlak bijzonder kan maken.

Op basis van de beschikbare gegevens is een kaart opgesteld met zones met bijzondere soorten. Omdat het om paddenstoelen en planten gaat, is ervoor gekozen dit niet op basis van specifieke locaties te doen maar op basis van vlakken waarbij geen onderscheid is gemaakt tussen rode of oranje lijst soorten.

Figuur 4: zones met bijzondere soorten van rode en oranje lijst

3.2.3 Robuustheid en samenhang bestaande situatie

Nijenrode ligt langs de Vecht op de overgang naar het veenweide en veenplassengebied. Alleen het oude deel van het landgoed is aangewezen als NNN gebied. Het landgoed wordt aan de westzijde scherp begrensd door het Amsterdam-Rijnkanaal. Aan de oostzijde ligt, gescheiden door de Rijksweg, de Vecht. Het landgoed vormt daarmee een enclave van, zeker op het oude deel, droog bos in een meer open veenweide landschap. De Vecht functioneert als ecologische verbidingszone en het landgoed kan gezien worden als een van de stapstenen langs deze verbinding. De Straatweg vormt wel een belangrijke barrière in het functioneren van de verbinding tussen landgoed en de oeverzone van de Vecht. De aansluiting met de gebieden ten westen van het Amsterdam-Rijnkanaal is zeer beperkt. Door het kanaal ligt er een scherpe (en vooral veel soorten niet-passeerbare barrière). De bossen op het westelijke deel van het landgoed (ontwikkeld op een oude baggerlocatie van het kanaal) maken het totale landgoed meer robuust. Deze maken echter geen onderdeel uit van het NNN.

Het landgoed zelf bestaat uit bos, vijvers, bebouwing, verharding etc. Slechts enkele delen (vooral noordelijk deel van het oude landgoed) bestaan uit grotere eenheden bos. Het landgoed is daardoor versnipperd

tegelijkertijd wordt de samenhang wel geborgd door elementen zoals (oude) bomenlanen, seminatuurlijke vijvers etc. In de huidige situatie is de ingang aan de noordzijde door verkeer en parkeerplaatsen versnipperd. Daarnaast wordt het gehele landgoed door onder andere studenten/bezoekers universiteit gebruikt om zich te verplaatsen tussen de gebouwen en parkeren (aan de buitenranden).

4 UITGANGSPUNTEN BEELDKWALITEITPLAN EN BESTEMMINGSPLAN

4.1.1 Relatie Bestemmingsplan- Beeldkwaliteitplan-Saldotoets

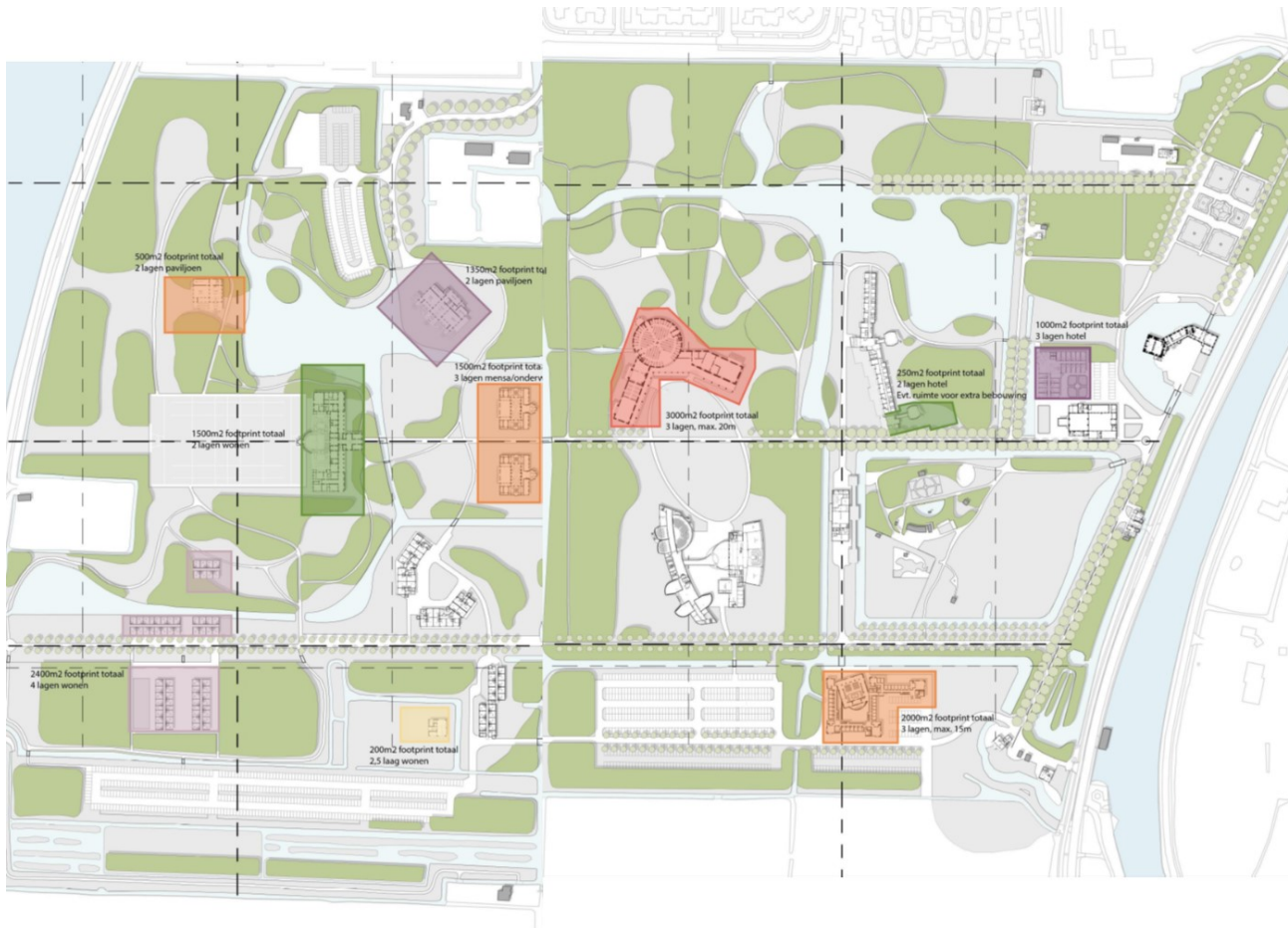
De ontwikkelingen die beschreven worden in het beeldkwaliteitplan beschrijven de ambitie voor het gebied voor de komende decennia. Niet alle beschreven ontwikkelingen zullen allemaal in de komende 10 jaar (tot 2024) worden uitgevoerd. In het bestemmingsplan zullen alleen die onderdelen die de komende 10 jaar gerealiseerd worden, opgenomen worden. De saldotoets is uitdrukkelijk wél geënt op het beeldkwaliteitplan omdat dit plan een visie op het hele gebied geeft en de onderdelen ook met elkaar verbonden zijn. De effecten die in de saldobenadering zijn beschreven, geven een beeld van de effecten van de situatie die ontstaat nadat alle onderdelen uit de Ruimtelijke Visie zijn gerealiseerd, zodat een zo compleet mogelijk beeld gegeven kan worden en een optimale afweging kan worden gemaakt.

Binnen het bestemmingsplan worden er 3 ontwikkelingen meegenomen. Het betreft het Forumgebouw, uitbreiding Plesmanhotel en vervanging koetshuisvleugel. In 5.3 worden deze ontwikkelingen meer in de detail beschreven.

4.2 Beeldkwaliteitsplan

4.2.1 Bebouwing

In het beeldkwaliteitsplan zijn alle toekomstige ontwikkelingen meegenomen. In onderstaande afbeeldingen zijn de bouwvlakken van deze ontwikkelingen beschreven. Het overgrote deel van de ontwikkelingen, die niet in het bestemmingsplan zijn meegenomen vindt plaats buiten het NNN. Alleen het entreegebouw ligt als toekomstige ontwikkeling gedeeltelijk in het NNN.

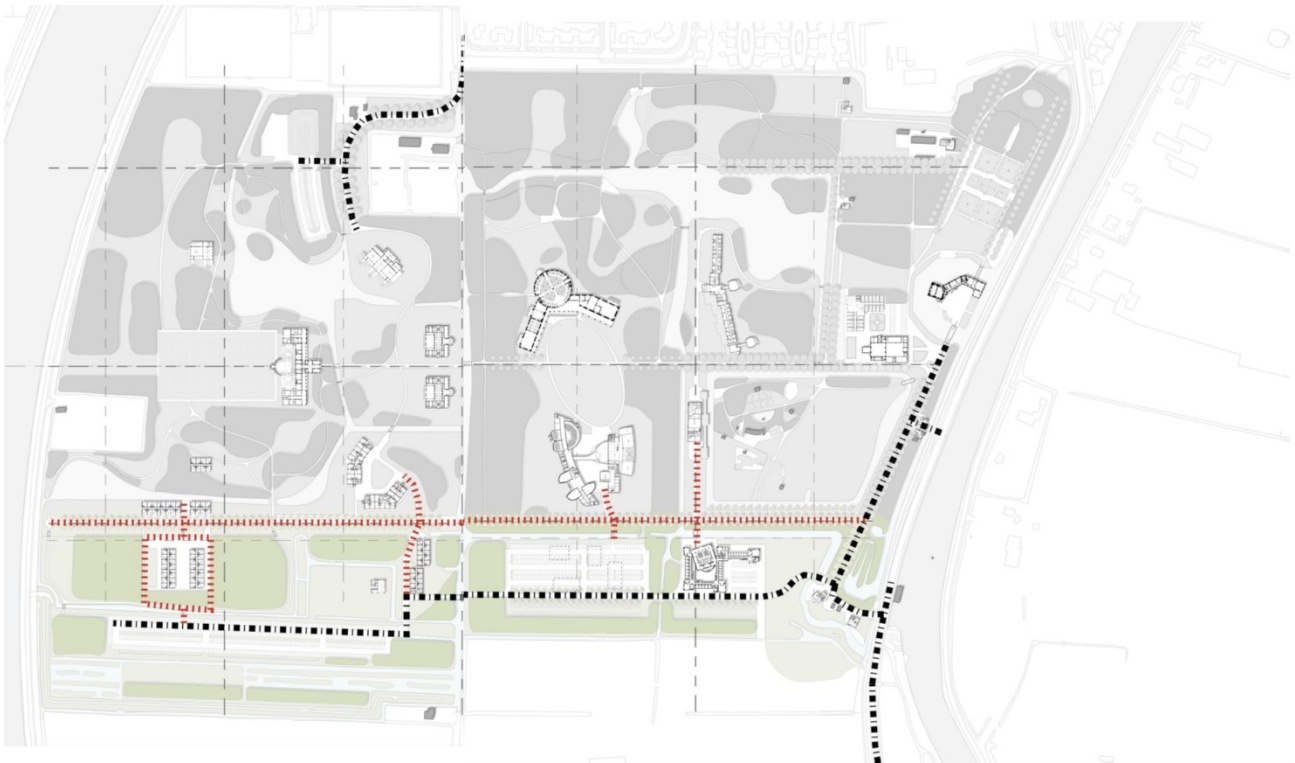
4.2.2 Ontsluiting en verkeer

Parkeerruimte is in de huidige situatie verspreid over het landgoed. Met de verdere ontwikkeling van de universiteitscampus zal het parkeren met name geconcentreerd worden aan de zuidzijde van het terrein. Hiermee wordt het landgoed grotendeels autovrij. Daarnaast blijven de parkeerplaatsen voor bezoekers bij het koetshuis en bij de sporthal (grotendeels) gehandhaafd.

De bestaande parkeerplaatsen aan de zuidzijde blijven zoveel mogelijk behouden. Met de realisatie van de nieuwe entree en het entreegebouw zal hier op termijn een deel van het parkeermaaiveld verdwijnen. Deze worden in de uitbreidingszone in de kanaalzone gecompenseerd.

De 1250 parkeerplaatsen op maaiveld aan de zuidzijde van het landgoed worden landschappelijk goed ingepast. Deze inpassing is in het beeldkwaliteitsplan verder vormgegeven. De inpassing vindt plaats door aanbrengen van afschermende beplanting en het versterken van de zuidrand. De polderstructuur blijft hier grotendeels in tact. Parkeerplaatsen worden hierin ingepast. Tussen de geparkeerde auto's worden verspreid boomsingels aangeplant met wilg of els, passend in het coulissenlandschap van de polder.

Een deel van de parkeerplaatsen op het noordwestelijke deel van het landgoed blijven behouden. Deze worden afgeschermd door een dichte bosrand. Slechts een deel van de vakken wordt intensief gebruikt. De alleen voor piekmomenten noodzakelijke parkeerplaatsen kunnen worden uitgevoerd in een open bestrating waar gras tussen kan groeien. Dit levert een aantrekkelijker beeld; groen en landschappelijk. In de zuidwesthoek is op termijn ruimte voor parkeren. Deze strook ligt langs een nieuwe te ontwikkelen "laaglandmoeras".

Figuur 5: Ontsluiting en verkeer

4.3 Natuurvisie-groene contramal

4.3.1 Inleiding

Op het landgoed gaat een aantal ontwikkelingen plaatsvinden. Uitgangspunt is dat er (per saldo) sprake is van een versterking van het NNN op het landgoed. Hierbij dient de basisstructuur van het NNN zoveel versterkt te worden dat eventuele negatieve effecten van rode ontwikkelingen worden opgevangen. Hiervoor is een “groene mal” ontwikkeld: een visie en een set van maatregelen op de versterking van natuurwaarden. Hieronder wordt een beschrijving van de visie en maatregelen weergegeven. Uitwerking van de maatregelen vindt plaats in samenspraak met de beheerder van het terrein.

4.3.2 Natuurvisie

Het landgoed Nijenrode ligt langs de Vecht op de overgang naar het veenweide en veenplassengebied. Alleen het oude deel van het landgoed is aangewezen als NNN gebied. Het landgoed vertegenwoordigt hoge natuurwaarden die passen bij de ouderdom van het landgoed. De afwisseling van oud bos en bomen, laanbeplanting, water en oevers en (nat) grasland en jonger bos (in het westelijke deel) maakt het een geschikt leefgebied voor een groot aantal plant- en diersoorten. Het landgoed heeft een unieke mycologische waarde door de aanwezigheid van een groot aantal paddenstoelensorten. Behoud en zo mogelijk versterking van deze van deze waarden vormt een belangrijk uitgangspunt voor de natuurvisie.

Het landgoed wordt aan de westzijde scherp begrensd door het Amsterdam-Rijnkanaal aan de oostzijde ligt, gescheiden door de Straatweg, de Vecht. Het landgoed vormt daarmee een enclave van, zeker op het oude deel, droog bos in een meer open veenweide landschap. Het landgoed vormt een belangrijke kern binnen de ecologische structuur tussen de Venen en de Vechtplassen. Het landgoed sluit aan op de Vecht welke functioneert als ecologische verbidingszone. Het gebied functioneert voor veel soorten als rustgebied en als stepping stone voor dieren, waaronder verschillende soorten vleermuizen en diverse vogelsoorten, die zich verplaatsen tussen deze gebieden. De Straatweg vormt wel een belangrijke barrière in het functioneren van de verbinding tussen landgoed en de oeverzone van de Vecht.

De aansluiting met de gebieden ten westen van het Amsterdam-Rijnkanaal is zeer beperkt. Door het kanaal ligt er een scherpe (en vooral veel soorten niet-passeerbare) barrière. De bossen op het westelijke deel van het landgoed (ontwikkeld op een oude baggerlocatie van het kanaal) maken het totale landgoed meer robuust. Belangrijk uitgangspunt voor de visie is het vergroten van de robuustheid van het landgoed door het

nieuwe deel te betrekken bij de kern van het landgoed en het NNN en zorg te dragen voor ontwikkeling van de verbinding tussen beide delen. Vooral aan de noordzijde (ter hoogte van nummer 1 in onderstaande kaart) zijn er mogelijkheden om door diverse maatregelen de verbinding te versterken.

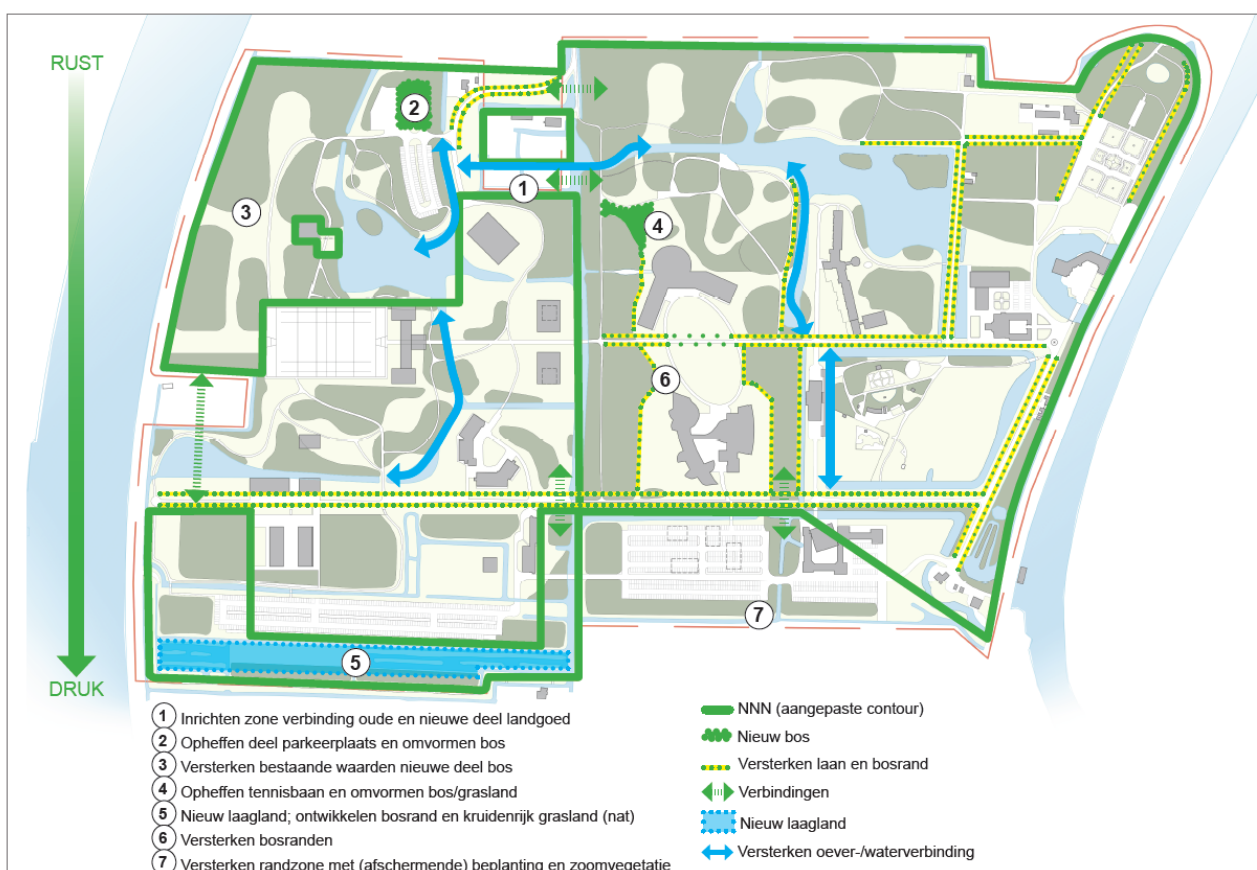
Het landgoed zelf is op dit moment versnipperd en de (ecologische) samenhang wordt vooral gevormd door de structuur van bomenlanen en eenheden bos. Belangrijk is behoud en ontwikkeling van deze samenhang door behoud en ontwikkeling van de lanenstructuur (zie de groene stippellijn op onderstaande kaart). Door deze structuur door te zetten op het “nieuwe” deel van het landgoed wordt ook zorg gedragen voor de verbinding tussen beide delen.

De waterstructuur is eveneens een belangrijk element: door verbinden en versterken van deze structuur (oa door natuurlijke oeverontwikkeling) ontwikkeld zich een belangrijke ecologische drager (zie de blauwe lijnen op onderstaande kaart).

Versnippering van het landgoed wordt ook veroorzaakt door het gebruik. Door de verkeersbewegingen te concentreren aan één zijde van het landgoed (zuidzijde) ontstaat meer rust in het noordelijke deel. Daarnaast ontstaat er door slimme inrichting (zie beeldkwaliteitsplan) een zonering in gebruik van het landgoed waarbij de paden tussen de belangrijkste gebouwen intensief worden gebruikt en er daarnaast er rustige zones ontstaan met beperkt gebruik (vooral in de dagperiode waarin fauna minder actief is).

Tot slot geeft de ontwikkeling van de zuidrand een kans om nieuwe biotopen toe te voegen en invulling te geven aan de overgang naar het veenweide gebied. Ontwikkeling (en de aansluiting) met het landgoed versterkt de totale ecologische waarde en daarmee de robuustheid van het landgoed. De zuidrand van het landgoed biedt kansen voor de ontwikkeling van “laagland” natuur: ontwikkeling van natte graslanden, oevers en open water. Ecologisch gezien versterkt dit de diversiteit op het landgoed met droge oude bossen en lanen in het oude deel van het landgoed, voedselrijkere bossen in het westelijke deel met een overgang naar nattere graslanden en een meer open structuur.

In onderstaande afbeelding is de Groene contramalaal weergegeven. Belangrijk onderdeel is de uitbreiding van de begrenzing van het NNN. Door uitbreiding van het NNN op het nieuwe deel van het landgoed in samenhang met het versterken van de verbindingen wordt de ontwikkeling en bescherming van het landgoed vormgegeven.

4.3.3 Maatregelen en randvoorwaarden

Als onderdeel van de natuurvisie voor Nijenrode worden de volgende maatregelen genomen:

Behoud belangrijke waarden

Het landgoed herbergt belangrijke waarden waaronder de rijkdom aan paddenstoelen. Het voorkomen van aantasting van deze waarden vormt een belangrijk uitgangspunt. Door nieuwe ontwikkelingen zo vorm te geven en te lokaliseren dat aantasting zo veel mogelijk wordt beperkt. Vooral de waarden gekoppeld aan ouderdom (oud bos en bomenlanen) dienen te worden gerespecteerd.

Verbindingen en versterking oever- en waterverbindingen en versterken laan en bosranden

Door versterken en verbinden van de ecologische verbindingen ontstaat er een robuust ecologisch netwerk op het landgoed. Het gaat hierbij om het behouden en versterken van lanen, het versterken van de blauwe structuur door de ontwikkeling van natuurvriendelijke oevers (vervangen beschoeiingen door flauwe oevers) de aanplant van bouselementen op cruciale plekken (verbindingen: groene pijlen op de kaart).

Zonering:

Op het landgoed is er sprake van een zonering van rustig naar druk. Het gaat hierbij om de verkeerstromen die in de toekomst veel meer aan de zuidelijke kant van het landgoed worden geprojecteerd. Daarnaast geldt ook voor overig gebruik (recreatie, intensief gebruik) dat de noordelijke zone zo rustig mogelijk wordt gehouden door geen extra paden aan te leggen en de intensievere zones (zone tussen Forum en AH-gebouw en rondom het hertenkamp).

Overzicht maatregelen:

1. Inrichting zone verbinding oude en nieuwe deel van het landgoed:
Deze verbinding loopt te noorden van de noorden van de huidige sporthal, deels over het terrein van het perceel van Broekdijk Oost 34. Deze locatie vormt de belangrijkste verbinding tussen het oude en het nieuwe deel van het landgoed. Op deze locatie is het van belang dat zowel de droge structuur (bos/lanen) als de natte structuur (oevers) zo goed mogelijk doorloopt. De ontwikkeling sluit zo goed mogelijk aan op bestaande structuren en bestaat uit: ontwikkeling van bosstrook met (beuken-eikenbos) met een onderlaag van struweel, een overgang naar natgrasland en ontwikkeling oever langs bestaande sloot. Ter plekke van de weg worden maatregelen genomen om passage van kleine grondgebonden diersoorten mogelijk te maken (faunapassage in de vorm van ecoduiker). De totale breedte van deze passage bedraagt 60 meter.
2. Opheffen (deel) parkeerplaats, tennisbaan en omvormen bos:
De bestaande parkeerplaats aan de noordwestzijde van het landgoed en de tennisbaan worden deels omgevormd naar bos. Dit is mogelijk omdat het parkeren naar het zuidelijke deel van het landgoed wordt verplaatst. Op termijn kan mogelijk ook de opslaglocatie naast de parkeerplaats worden verplaatst naar de zuidelijke helft. Op de locatie zal het asfalt en mogelijk ook de bovenlaag verwijderd moeten worden en vindt er aanplant plaats van bomen en struiken langs de randen.
3. Versterken bestaande waarden nieuwe deel van het landgoed;
De afwisseling van structuurrijk opgaand bos met open plekken is ecologisch gewenst en voor een deel al aanwezig. De natuurdoeltypen voor dit deelgebied zijn kruiden en faunairijk grasland (N12.02) en park en stinzenbos (N17.03). In principe kan in het beheer voortgebouwd worden op de bestaande waarden. Waarbij gestreefd wordt naar structuurrijk bos met een goede afwisseling van open ruimte mantel en zoomvegetaties. Exoten worden zo nodig bestreden en aanplant vindt plaats met soorten die van nature thuis horen in deze bossen. De oevers van de westrand van de vijvers worden "natuurlijk" beheerd.
4. Opheffen tennisbaan en omvormen bos/grasland; De inrichting van het nieuw te bouwen Forumgebouw vraagt gezien de omliggende waarden om een zeer zorgvuldige inpassing. Onderdeel van deze inpassing is de ontwikkeling van randen en zoomvegetaties langs meer open ruimtes. De bestaande tennisbaan wordt omgevormd naar natuur waarbij de randen worden aangevuld met bos en struweel. Op termijn zal deze locatie van buiten naar binnen langzaam dichtgroeien. De inrichting versterkt in belangrijke mate maatregel 1: de verbinding tussen het oude en het nieuwe deel van het landgoed.

5. Nieuw laagland

In het zuidelijke deel van het landgoed wordt nieuw laagland ontwikkeld. Dit deel bestaat uit een afwisseling van openwater/oever en rietland. Het gebied is op termijn geschikt voor amfibieën en riet- en moerasvogels.

6. Versterken bosranden; Langs de open ruimten op het landgoed wordt de bosrand versterkt zodat er een natuurlijke overgang ontstaat van open naar dicht. Vooral deze randen zijn van belang voor het vergroten van de biodiversiteit aangezien veel soorten profiteren van dergelijke overgangen.

7. Versterking randzones met (afschermende) beplanting en zoomvegetaties;

De parkeervoorzieningen aan de zuidkant worden ingebed in (afschermende) beplanting (struweel, bos, zoomvegetaties). Ondanks dat dit niet binnen het NNN begrenzing ligt geeft dit een versterking van de netwerkstructuur op het gehele landgoed en worden de aansluitingen tussen oude en nieuwe deel van het landgoed en de aansluiting richting de Vecht versterkt.

Uitgaande van bovenstaande, zijn de volgende randvoorwaarden worden geformuleerd:

- Het parkeren wordt geconcentreerd aan de zuidrand van het landgoed;
- De overgang tussen bebouwing en buitenruimte wordt zo ingericht dat voorkomen wordt dat gebieden met bijzondere natuurwaarden worden betreden;
- Buiten het ruimtebeslag van de bebouwing wordt bestaande natuur behouden en wordt nieuwe natuur ontwikkeld. De natuurontwikkelingskaart is hierbij richtinggevend. Binnen het oude landgoed wordt ingezet op behoud van bestaande waarden;
- Waardevolle bosgebieden op het terrein blijven behouden;
- De noordzijde van het landgoed wordt zo min mogelijk betreden (bestaande paden vormen onderdeel van het als rijksmonument aangewezen park en blijven daarom wel behouden);
- Vliegroutes en verblijfplaatsen van vleermuizen te worden behouden (Wet Natuurbescherming);
- Het gebied blijft toegankelijk voor de aanwezige fauna;
- Er dient bij realisatie van de bouwplannen rekening te worden gehouden met beschermde plant- en diersoorten;
- Er dient invulling te worden gegeven aan de maatregelen die zijn beschreven in de Flora- en fauna effectbeoordeling, waarbij in het bijzonder grote schommelingen in het grondwaterpeil als gevolg van bijvoorbeeld bouwwerkzaamheden dienen te worden voorkomen;
- Bij gebruik van het terrein en de gebouwen in de avonduren wordt in kwetsbare gebieden het verlichtingsniveau aangepast ten behoeve van onder meer vleermuizen. Uitzondering vormt het gebruik van het rugbyveld in de avonduren (uitstraling wordt echter zo veel mogelijk voorkomen).
- De natuurmaatregelen worden zo vroeg mogelijk uitgevoerd maar in ieder geval binnen de bestemmingsplanperiode. Maatregel 1, 2 en 4 zijn verbonden aan de ontwikkeling van het Forumgebouw en worden uitgevoerd voorafgaand aan de nieuwbouw daarvan.

4.3.4 Inpassing

Ontwikkeling en versterken van waarden vormt de basis van de visie. De eerste stap betreft echter altijd het beperken van de aantasting door het zorgvuldig inpassen van de voorziene nieuwbouw. Voor het Forumgebouw en de uitbreiding van het Plesmanhotel is gezocht naar een locatie waarbij de aantasting van het naastgelegen bos zo beperkt mogelijk wordt gehouden. Hiervoor is vanuit ecologische randvoorwaarden een maximum contour aan de architect meegegeven. Het ontwerp wordt hier verder op aangepast. Ter plaatse van het koetshuis is sprake van vervangende nieuwbouw, die eveneens zorgvuldig zal worden ingepast.

Belangrijk onderdeel is de verbinding tussen het oude en nieuwe deel van het landgoed. Gezocht is naar mogelijkheden om de noordelijke verbinding (ter hoogte van Broekdijk Oost 34 te verbreden. In de huidige situatie was slechts 30 meter beschikbaar. Door de aankoop door Nijenrode van het perceel Broekdijk Oost 34 kan de geplande corridor in dit gebied in breedte worden verdubbeld: van circa 30 naar circa 60 meter.

4.3.5 Nieuwe begrenzing NNN en groene contour

In het proces om te komen tot een gebiedsvisie is gebleken dat, om de natuurwaarden in het plangebied te verhogen, de begrenzing van het EHS-gebied aangepast dient te worden. Hiermee wordt recht gedaan aan

de natuurwaarden op het gehele landgoed en worden ook de natuurwaarden in het westelijke deel in de toekomst te beschermd. Het voorstel voor de nieuwe begrenzing is in bovenstaande afbeelding ingetekend. De begrenzing van het NNN is gebaseerd op het voorkomen van natuurwaarden en de gewenste samenhang in het gebied. Daarnaast is er zoveel mogelijk rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen zodat toekomstige ontwikkelingen zo veel mogelijk buiten het NNN worden gehouden.

De in dit rapport beschreven Saldobenadering gaat ervan uit dat dit extra deelgebied als NNN begrensd zal worden.

4.4 Ontwikkelingen binnen bestemmingsplan

In onderstaande tekst worden de kort de rode ontwikkelingen beschreven die onderdeel uit maken van het bestemmingsplan (zie het beeldkwaliteitsplan voor meer details). De uitgangspunten die worden benoemd worden vertaald in de bestemmingsplanregels.

4.4.1 Ontwikkelingen rondom nieuw Forum gebouw

In het oude gedeelte van Nijenrode komt een nieuw forumgebouw tegenover het aanwezige AH-de Rooijgebouw. Op deze locatie verdwijnt de oude bibliotheek. Het gebouw biedt plek aan kantoorruimtes, research, bibliotheek, studieruimtes en collegezalen. Het gebouw is dusdanig gelokaliseerd dat het omringende oude bos met de daar aanwezige waarden kan worden gespaard.

De tussenruimte tussen beide gebouwen wordt een open grasveld (parkweide/ligweide). Het gebouw wordt verder omgeven door groenstructuren (versterkt met een bloeiende struikenlaag en bestaande solitaire bomen). De randen van het gras kunnen extensiever beheerd worden en de uitstraling krijgen van een bloemrijk grasland.

Bij de toetsing is uitgegaan van het volgende:

- Het bebouwde oppervlak (footprint 3000 m²) en de gebruikruimte (ca 500 m²) van het gebouw vergroten het verhard oppervlak met maximaal 3500 m². Hierbij zijn inbegrepen: paden en toegangswegen naar het gebouw, verhard oppervlak aan binnenzijde gebouw. Het gebouw wordt zodanig gesitueerd dat zoveel mogelijk overlap is met de huidige verharding.
- Voordat het gebouw gerealiseerd kan worden moet het NNN begrenzing aangepast zijn en als zodanig worden beheerd. Ook dient voor deze tijd kwaliteitsverbetering van de bosranden plaats te vinden, evenals de aanplant van nieuw bos.
- De huidige bibliotheek wordt gesloopt en ook de ondergrondse infrastructuur wordt verwijderd (inclusief fundering).
- Het huidige tennisveld wordt gesaneerd en alle niet-natuurlijke structuren worden verwijderd. Op deze plek worden de randen ingepland om ontwikkeling van zoomvegetatie te stimuleren (zie maatregelen groene contramal). De bebouwing past binnen het landschap, de bouwhoogte is niet (veel) hoger dan de boomkronen.
- Er zijn maximaal 2 uitgangen aan de buitenzijde van het gebouw (op nooduitgangen na).
- De bebouwing wordt aan de achterzijde niet verlicht.
- Invloed van verlichting binnen het gebouw naar buiten toe wordt geminimaliseerd door hier met het architectonisch ontwerp rekening mee te houden. De verlichtingssterkte als gevolg van dit gebouw op de omgeving mag geen verstoring van vleermuizen veroorzaken (zie voetnoot 2).
- Tijdens en na de bouw is er geen sprake van negatieve effecten ten gevolge van (tijdelijke) verandering van waterpeilen en grondwaterstanden op bomen.
- Bestaand bos wordt zoveel mogelijk gespaard.
- De bomen met vleermuisverblijfplaatsen ten oosten van het tennisveld worden tijdens de bouw afgeschermd en het gebouw mag het functioneren van deze verblijfplaatsen niet schaden.
- Het bos ten westen van de bibliotheek moet gespaard blijven i.v.m. de aanwezigheid van een groeiplaats van zeer bijzondere paddenstoelsoorten.
- Tijdens de werkzaamheden wordt gelet op de natuurwaarden (zie Bijlage B voor voorbeelden)
- De potentiële vliegroute langs het pad door de open ruimte blijft in stand (laanelementen behouden).

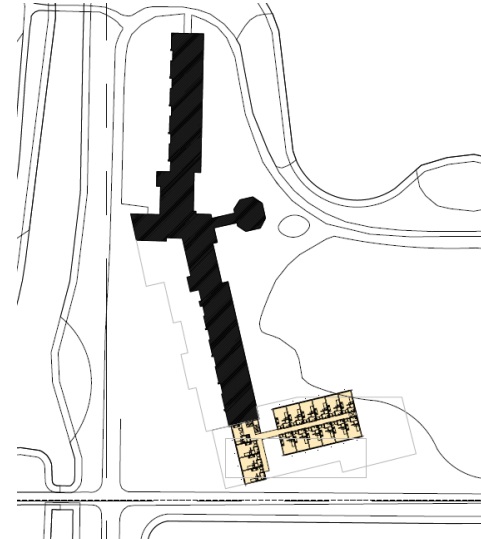
4.4.2 Plesmanhotel

Aan het Plesmanhotel wordt aan de zuidzijde een nieuwe vleugel toegevoegd. Dit betreft een ruimtebeslag van circa 500 m². Tussen de huidige ingang en de nieuwe vleugel wordt een binnenruimte gecreëerd waar studenten kunnen recreëren (bijvoorbeeld gazon of terras). Aan de oostzijde vinden geen ontwikkelingen plaats. Er zijn geen veranderingen in de padenstructuur of in- en uitgangen voorzien.

Bij de toetsing is uitgegaan van het volgende:

- Het bebouwde oppervlak en de gebruiksruimte van het gebouw vergroten het verhard oppervlak met maximaal 500 m² (footprint). De “binnenruimte” bestaat in de huidige situatie al uit gazon en sierbeplanting. Deze ruimte hoeft daarom niet meegerekend te worden.
- Tijdens de werkzaamheden wordt gelet op de natuurwaarden (zie Bijlage 2 voor voorbeelden)

Deze uitgangspunten worden vertaald naar regels in het bestemmingsplan.

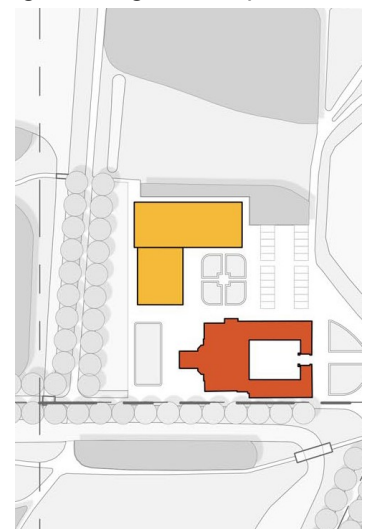
4.4.3 Koetshuis

Achter het koetshuis wordt een nieuwe uitbreiding voorzien (vervangende nieuwbouw met 1 bouwlaag uitbreiding), zodat de voormalige koetsenstalling weer wordt vrijgespeeld. De ICT vleugel wordt gesloopt. De koetshuisvleugel wordt vernieuwd met twee nieuwe gebouwen. De parkeerplekken voor bezoekers bij het koetshuis worden gehandhaafd. Het koetshuis behoudt een horecafunctie met een terras dat grotendeels komt te liggen op de locatie van de bestaande bebouwing. De bestaande waterloop en oever worden verbreed.

Bij de toetsing is uitgegaan van het volgende:

- Er is geen sprake van een toename van verhard oppervlak, de ontwikkelingen blijven binnen het huidige verharde oppervlak (footprint 1000 M²)
- De bebouwing past binnen het landschap, het aantal bouwlagen past binnen het landgoed
- Er is geen uitloop aan de noordzijde van de noordelijke vleugel (op nooduitgangen na).
- Het terras wordt alleen verlicht als het in gebruik is & de verlichting straalt niet uit naar de omgeving.
- Invloed van verlichting binnen het gebouw naar buiten toe wordt geminimaliseerd door hier met het architectonisch ontwerp rekening mee te houden. De verlichtingssterkte als gevolg van dit gebouw op de vijver mag geen verstoring van vleermuizen veroorzaken
- Er is geen sprake van kap van bomen.
- Tijdens de werkzaamheden wordt gelet op de natuurwaarden (zie Bijlage 2 voor voorbeelden)

Deze uitgangspunten worden vertaald naar regels in het bestemmingsplan. Er zijn voorwaarden in tijd ten aanzien van de ontwikkeling van andere planonderdelen.

5 TOETSING SALDOBENADERING

5.1 Toetsing kwantiteit

De vraag die in het kader van de saldotoets voor de toetsing van de kwantiteit dient te worden beantwoord is: Voldoet het bestemmingsplan aan de eis uit de saldobenadering dat de oppervlakte natuur minimaal gelijk blijft of toeneemt? Hiervoor dient de oppervlakte natuur in de huidige situatie worden afgezet tegen de oppervlakte natuur in de toekomstige situatie (plan).

Hierbij wordt uitgegaan van de nieuwe begrenzing NNN. In de bestaande situatie is binnen het landgoed 27 ha van het terrein aangewezen als NNN. In de nieuwe situatie wordt er circa 17 hectare oppervlakte NNN toegevoegd.

Voor de beoordeling van kwantiteit wordt binnen het NNN begrenzing bepaald of er sprake is van toename van oppervlakte natuur. Hierbij worden de oppervlaktes die ten koste gaan van natuur en de nieuwe natuur met elkaar gesaldeerd.

In onderstaande tabel zijn de oppervlaktes weergegeven. Het dikgedrukte deel heeft betrekking op de maatregelen die binnen de komende 10 jaar worden uitgevoerd (bestemmingsplan). Aangezien de natuurmaatregelen (groene mal) uitgevoerd wordt binnen deze bestemmingsplanperiode hier tegen afgezet.

Geconcludeerd kan worden dat de totale oppervlakte natuur (binnen de bestemmingsplanperiode) toeneemt met 1,8 hectare.

Tabel 2: beoordeling kwantiteit

Ontwikkeling	Oppervlakte aantasting	Oppervlakte nieuwe natuur
Koetshuis	0	
Forumgebouw		
- footprint nieuw gebouw (bouwvlak 4500 m2 waarvan 80% mag worden bebouwd) (verrekend met saneren bibliotheek en kubicals (1010 m2))	2590 500	
- verharding		
Open ruimte tussen Forumgebouw en AH gebouw (omvorming naar grasland) (alleen deel waar nu bomen staan)	1700	
Plesmanhotel (uitbreiding vleugel)	320	
Natuurmaatregel 1: Inrichting zone verbinding (inrichting perceel Broekdijkkoost 34)		4200
Natuurmaatregel 2: Opheffen parkeerterrein		1500
Natuurmaatregel 4: Saneren Tennisbaan		1190
Natuurmaatregel 5: Nieuw laagland		16000
Totaal binnen bestemmingsplan	5110	22890
Entree Footprint gebouw (deel binnen NNN) Verwijderen parkeerplaats	1000	2000

Westzijde ontwikkelingen

- mensa
- campus (verschillende locaties)
- sporthal
- parkeerplaatsen
- paviljoen

Buiten NNN

Totaal beeldkwaliteitsplan

6110

24890

5.2 Toetsing kwaliteit

5.2.1 Criterium 1: bestaande en potentiële waarden

Bij de positionering van het gebouw is er voor gekozen de waardevolle bosenheid aan de noordzijde te sparen. Desondanks vindt er aantasting ten gevolge van het nieuwe gebouw plaats aan de west en oostzijde van het oude bibliotheekgebouw. Tussen nieuwe Forumgebouw en AH gebouw is een open ruimte gewenst. Deze open ruimte gaat ten koste van bestaande bomen. Langs de randen van deze open ruimte worden mantel- en zoomvegetaties ontwikkeld.

Ter plaatse van de tennisbaan en op de percelen in het westelijke deel van het landgoed vindt nieuwe bosontwikkeling plaats.

De overige ontwikkelingen vallen binnen het NNN niet in zones met bijzondere kwaliteit. Binnen het landgoed is geen sprake van oude boskernen en daarmee ook geen sprake van aantasting.

Beheertype	Aantasting	Nieuwe ontwikkelingen
N 04.02 Zoete plas	Geen sprake van aantasting	Bescherming beheertype in nieuw te begrenzen EHS
N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland	Bij Forumgebouw aantasting van (relatief nat) grasland achter oude bibliotheek	Ontwikkeling van matige tot goede kwaliteit in zuidelijke deel ("laaglandzone") en in perceel Broekdijk Oost 34 en randen open ruimte tussen Forumgebouw en AH gebouw. Oppervlakte in totaliteit vergroot
N17.03 Park- en of stinzenbos	Bij forumgebouw aantasting van goede kwaliteit park en stinzenbos waarvan een deel rijk is aan paddenstoelen (bos aan weerszijden van oude bibliotheek). Daarnaast gaat er bos verloren ten gevolge van het creëren van open ruimte	Bescherming van goede kwaliteit bos in nieuw aan te wijzen NNN Kwaliteitsverbetering van de bosranden Aanplant nieuw bos op te saneren parkeerplaats en zoomvegetatie tennisbaan
Oude Boskernen	Komen niet voor	

Door de herbegrenzing wordt het NNN uitgebreid waardoor ook in het westelijk deel zones met bijzondere kwaliteit worden beschermd. Hoewel de kwaliteiten niet geheel vergelijkbaar zijn doordat de bodemopbouw en de vegetatie verschillend zijn herbergen beide delen bijzondere waarden. De bescherming van de oppervlakte van zones met bijzondere kwaliteiten neemt door de plannen toe.

Abiotische en omgevingsfactoren

De abiotische randvoorwaarden die van belang zijn voor het behoud en de ontwikkeling van ecosystemen worden, mits er tijdens de bouw en het gebruik uitgegaan wordt van de randvoorwaarden (bouw mag bijvoorbeeld niet leiden tot veranderingen in grondwaterstanden) niet aangetast.

Voor de kwaliteit van het ecosysteem is rust een belangrijke factor. Doordat het landgoed nu grotendeels verkeersluw wordt (zie aangepaste ontsluiting) is hier sprake van een belangrijke verbetering. Verlichting mag op het landgoed niet toenemen. Door bestaande verlichting te vervangen door vleermuisvriendelijke

verlichting kan hier een verbetering worden bereikt. Uitgangspunt bij gebouwen is dat uitstraling in de schemer- en avonduren voorkomen moet worden.

Potenties

Wat betreft de potentiële kwaliteit neemt de oppervlakte beschermde natuur toe in de plannen door de herbegrenzing van het NNN. Door de randvoorwaarden die gesteld worden in het bestemmingsplan blijft de ontwikkeling van de aanwezige natuurstype mogelijk. Op dit moment is de huidige kwaliteit hoog en het valt niet te verwachten dat er een groter aantal doelsoorten in de toekomst op het landgoed voor zou kunnen komen die er nu nog niet voorkomen. De omstandigheden zijn over grote delen optimaal. Dat soorten er nu niet voorkomen, ligt eerder aan de landelijke verspreiding of andere factoren dan aan het beheer of gebruik van het landgoed.

5.2.2 Criterium 2: de robuustheid en de aaneengeslotenheid van het NNN

Bij dit aspect wordt gekeken naar relaties van het gebied met de omgeving. Landgoed Nijenrode ligt ingeklemd tussen het Amsterdam Rijnkanaal in het westen en de Vecht in het oosten. Ten noorden bevindt zich de bebouwde kom van Breukelen, ten zuiden weilanden en graslanden. Op het landgoed stond tot voor kort een ecologische verbindingzone gepland (verbinden Venen en Vechtplassen), maar deze is naar het noorden verplaatst en loopt niet meer over Nijenrode.

Het landgoed heeft wel ecologische functies in de omgeving. Het natuurstype park- en stinzenbos ligt redelijk geïsoleerd in de omgeving. In de toekomstige situatie kan de functie van het park- en stinzenbos behouden en uitgebreid worden door de uitbreiding in het westelijke deel van het terrein. Langs de Vecht komen verscheidende landgoederen voor waar dit natuurstype ook aanwezig is. Voor mobiele soorten zoals vleermuizen en broedvogels zijn de afstanden overbrugbaar. De graslanden liggen geïsoleerd op het landgoed, er is geen relatie met andere graslanden in de omgeving. De watergangen (sommige met natuurstype zoete plas) in het gebied staan deels in verbinding met de omgeving.

De “groene mal” zoals in paragraaf 4.3.1 is vooral gericht op het versterken van de robuustheid en het verbeteren van de aaneengeslotenheid. Door het nieuwe deel van het landgoed te verbinden met het oude deel en de samenhang tussen beide delen te vergroten ontstaat er een robuustere structuur. Daarnaast zorgt versterking van elementen (gradiëntontwikkeling, bomen en waterstructuur) ook binnen het nieuwe en het oude deel van het landgoed een belangrijke versterking van het gebied. De uitbreiding aan west en zuidzijde en de ontwikkeling van verbindingen tussen de deelgebieden draagt daar aan bij.

Nieuwe ontwikkelingen (met name het Forumgebouw) tasten in eerste instantie de robuustheid enigszins aan. Door zorgvuldige inpassing en in combinatie met de hierboven genoemde ontwikkelingen wordt dit criterium op lange termijn beoordeeld als +. Op korte termijn is de beoordeling neutraal omdat de natuurmaatregelen die gekoppeld zijn aan het forumgebouw 1,2 en

De ontwikkelingen op landgoed Nijenrode hebben daarom geen negatieve invloed op de aaneengeslotenheid en robuustheid van het NNN.

5.2.3 Criterium 3: de aanwezigheid van bijzondere soorten

Op landgoed Nijenrode komen veel soorten voor die kunnen worden aangemerkt als bijzonder. In paragraaf 3.2.2 is een overzicht opgenomen van alle voorkomende soorten op het terrein. Onder deze soorten zijn er ook die zeldzaam zijn in de Provincie Utrecht (Oranje Lijst), of in Nederland (Rode Lijst), zie Tabel 1. In onderstaande beoordeling Er zijn de is voor gekozen om de bijzondere soorten onder te verdelen naar milieu waarin deze voorkomen. Per habitat/soortgroep wordt een beoordeling gegeven voor de korte en de middellange termijn. Onder de tabel volgt een beschrijvende beoordeling. Daarnaast is per soortgroep een beschrijving en beoordeling gegeven.

Type	Beoordeling korte termijn (5 jaar)	Beoordeling middellange/lange termijn (10-25 jaar)
Park –en stinzenbos	--	0
Graslanden	-	0
Vijvers/watergangen	0	+
Bomen	-	-/+
Lanen	0	0
Gebouwen	0	0
Totaal	-	0

Park- en stinzenbos

Het park en stinzenbos is de belangrijkste natuurwaarde op landgoed Nijenrode. Door de ontwikkelingen zal een gedeelte van het bos worden gekapt (forumgebouw), mogelijk worden daardoor op korte termijn verblijfplaatsen van broedvogels en vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen aangetast. Door de werkzaamheden voor het forumgebouw worden ook standplaatsen van paddenstoelen en stinzenflora aangetast. Een zorgvuldige en voorzichtige uitvoering en planning kan mogelijk een deel van deze effecten voorkomen, daarom zijn er randvoorwaarden opgenomen in het bestemmingsplan ten aanzien van deze ontwikkeling.

Op langere termijn kan dit natuurtype zich uitbreiden en verder ontwikkelen in het nieuwe NNN-gebied dat aan de westzijde van Nijenrode zal worden begrensd. De kwaliteiten van het oostelijk en westelijk deel zullen nooit gelijk worden door de verschillende bodemopbouw. Desondanks kan ook het westelijk gedeelte bijzondere soorten herbergen- zoals ook al in de huidige situatie het geval is. Het zwaartepunt van de stinzenflora ligt in het meest oostelijke deel van het terrein en zal tijdens de werkzaamheden niet worden aangetast.

Graslanden

De graslanden zijn bijzonder door de aanwezigheid van onder andere orchideeën en paddenstoelen. Daarnaast komen er minder algemene plantensoorten voor van veenweidehooilanden. De oppervlakten van de graslanden is beperkt- het zijn veel kleine “snippertjes”. Voor veel fauna zijn de graslanden te klein voor het herbergen van een kernpopulatie. Het grasland achter de bibliotheek wordt aangetast door de ontwikkelingen. Dit is het enige grasland waar bijzondere soorten voorkomen dat aangetast zal worden. Echter, de waarden zijn ontstaan door het bestendige beheer dat gevoerd wordt. Door ontwikkeling van grasland bij de uitgang en in het westelijk deel kunnen waarden die verloren gaan elders ontwikkeld worden. Omdat een dergelijke ontwikkeling enige tijd duurt, zal de ontwikkeling van de graslanden moeten plaatsvinden vóór de ingreep plaatsvindt om behoud van kwaliteit zoveel mogelijk te realiseren.

Vijvers en watergangen

De ontwikkelingen op het landgoed Nijenrode hebben geen negatieve invloed op de aanwezige vijvers en watergangen. Deze blijven behouden en beheerd. De natuurontwikkeling aan de zuidzijde (zone laagland) kan een belangrijk leefgebied gaan vormen voor ringslang, amfibieën en insecten. Het doortrekken van watergangen kan op langere termijn een positieve invloed hebben op het voorkomen van ringslang en libellen (en mogelijk ook algemene vissen en amfibieën).

Bomen

Voor de ontwikkelingen rondom het forumgebouw wordt een deel van het bos gekapt. Dit is negatief voor de hier voorkomende bomen en de soorten die daarvan afhankelijk zijn zoals vogels en vleermuizen. Een zorgvuldige en voorzichtige uitvoering en planning kan mogelijk een deel van deze effecten voorkomen, daarom zijn er randvoorwaarden opgenomen in het bestemmingsplan ten aanzien van de ontwikkelingen. De uitbreiding van de begrenzing in het westelijk deel van Nijenrode zorgt ervoor dat meer bomen zich

kunnen ontwikkelen binnen het natuurtype park- en stinzenbos. Omdat de ontwikkelingstijd voor deze bomen lang is is dit onderdeel als – beoordeeld.

Lanen

De lanen in het oostelijke deel blijven behouden, deze zijn van belang als vliegroutes voor vleermuizen blijven intact en de bermen blijven geschikt voor paddenstoelen. De laan voor het forumgebouw wordt onderbroken. Door plaatsen van enkele solitaire bomen kan deze vliegroute in de toekomst functioneren. Door het toepassen van vleermuisvriendelijke verlichting worden negatieve effecten op de lanen voorkomen.

Gebouwen

De gebouwen binnen de NNN waar nu verblijfplaatsen van vleermuizen en broedvogels voorkomen blijven intact gedurende de ontwikkelingen. In het forumgebouw kunnen mogelijkheden worden onderzocht voor het creëren van nieuwe verblijfplaatsen. Ook de standplaatsen (of: groeiplaatsen?) van bijzondere muurplanten worden niet aangetast.

5.2.3.1 BEOORDELING SOORTEN PER SOORTGROEP

Vogels

Er komen op het landgoed veel verschillende vogels voor. De vogels waarvan de nestplaats het gehele jaar beschermd zijn komen op enkele plaatsen voor. De voorziene ontwikkelingen zullen geen invloed hebben op deze nestplaatsen, hoewel verstoring wel kan voorkomen als bijvoorbeeld op korte afstand geheid wordt. Verstoring van mensen vindt al plaats in de huidige situatie en kan pleksgewijs intensiever zijn tijdens de bouw. Door de uitbreiding van het NNN wordt meer leefgebied beschermd, zodoende dat de ontwikkelingen met neutrale effecten kunnen worden uitgevoerd. Verstoring van het foerageergebied en verblijfplaatsen wordt voorkomen door de gestelde randvoorwaarden bij de ontwikkelingen.

Amfibieën, reptielen, insecten en vissen

De bijzondere en beschermde soorten van deze soortgroepen die op Nijenrode voorkomen zijn gebonden aan water (zoals de vroege glazenmaker en de ringslang). Omdat er geen werkzaamheden aan de wateren voorzien zijn en ook het landbiotoop van de ringslang ongemoeid blijft (het hertenkamp) zijn er geen negatieve effecten te verwachten voor deze soorten. Door de randvoorwaarden wordt ook verstoring van het wateroppervlak door verlichting voorkomen. Omdat de wetering wordt doorgetrokken komt er voor de vissen en libellen(larven) wel leefgebied bij. Ook de ringslang kan hierbij gebaat zijn.

Vleermuizen

De meeste verblijfplaatsen van vleermuizen komen voor in de oude gebouwen op het landgoed. Daarnaast zijn er nog verblijfplaatsen in enkele bomen en in de campusgebouwen. Voor de campusgebouwen worden voorafgaand aan de bouw vervangende verblijfplaatsen gecreëerd. Voor de boombewonende vleermuizen geldt dat er geen bomen met verblijfplaatsen worden gekapt. De verblijfsplaatsen liggen wel dicht bij het nieuwe Forumgebouw. De achterzijde van het gebouw wordt goed afgeschermd om lichtuitstraling zoveel mogelijk te voorkomen. Ook de functionaliteit van de bestaande bomenlaan als (potentiele) vliegroute van vleermuizen blijft intact. Doordat het beheer zo bestendig wordt gevoerd, zijn er veel oude bomen op het landgoed waardoor er in de toekomst voldoende mogelijkheden blijven voor verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen. Verstoring van het foerageergebied en verblijfplaatsen wordt voorkomen door de gestelde randvoorwaarden bij de ontwikkelingen.

Vaatplanten

De stinzenflora komt alleen in het oostelijk deel voor- in gebieden waar geen ontwikkelingen voorzien zijn. Er worden geen specifieke maatregelen genomen voor uitbreiding van de stinzenflora omdat er geen negatieve effecten voorzien zijn. Op een aantal plaatsen komen ook orchideeën voor, zoals op het grasland achter de bibliotheek. Dit grasland ligt op de plaats waar het nieuwe forum gebouw voorzien is. Hier is sprake van een negatief effect. Echter op de locatie van de oude tennisbaan en het perceel aan de Broekdijk Oost, zijn kansen om nieuw grasland te ontwikkelen. In de randvoorwaarden is opgenomen dat dit vóór de ingreep moet plaatsvinden in verband met de ontwikkeltijd van graslanden.

Hierbij kunnen plaggen overgebracht worden van het huidige grasland naar het te ontwikkelen grasland en kan ook maaisel worden opgebracht om de ontwikkeling te stimuleren.

Paddenstoelen

Op het landgoed komen veel bijzondere paddenstoelensoorten voor (zie 3.2.2). Bij het vaststellen van de locatie van het Forumgebouw is er voor gekozen om het oude bos met veel paddenstoelen te sparen. De bospercelen direct naast en tegenover de bestaande bibliotheek blijven gedeeltelijk intact. Ook deze delen zijn beoordeeld als waardevol. Door het opheffen van de tennisbaan en het versterken van de bosranden ontstaat (op langere termijn) weer nieuwe oppervlakte geschikt bos. De bouw van het Forumgebouw is voorzien in het oude deel van Nijenrode waar zich hoge natuurwaarden hebben ontwikkeld, waaronder een groot aantal soorten paddenstoelen. Hoewel de nieuwe bouwvlek zoveel mogelijk op de plaats van bestaande bebouwing is geprojecteerd, kan niet worden uitgesloten dat de nieuwbouw ten koste zal gaan van deze natuurwaarden. Om te kunnen komen tot een optimale inpassing is vooral een optimale begrenzing van een bouwvlak dat is voorzien van een bebouwingspercentage. Hier staat tegenover dat binnen Nijenrode een oppervlakte van circa 20.000 m² beschermd zal worden onder het NNN door herbegrenzing. In het westelijk deel komen ook bijzondere paddenstoelen voor, alleen wel andere soorten dan in het oostelijke deel doordat de bodem en de vegetatie anders van samenstelling zijn. Daarnaast wordt naast de huidige parkeerplaats, een plek waar nu een grasland ligt met weinig natuurwaarden, een bosperceel ontwikkeld. Hoewel de ontwikkeltijd voor oud bos erg lang is, zal dit wel bijdragen aan het behoud van de paddenstoelendiversiteit op lange termijn in het gebied. Daarnaast zijn de paddenstoelen afhankelijk van het microklimaat. Mede hierdoor zijn er randvoorwaarden gesteld dat bij de bouw van het forum gebouw er geen veranderingen in de waterstand mag plaatsvinden en ook de grondwaterstromen niet mogen veranderen.

5.2.55.2.4 GEBIEDEN DIE BEPALEND ZIJN VOOR AANGESLOTENHEID EN ROBUUSTHEID

Bij dit aspect wordt gekeken naar relaties van het gebied met de omgeving. Landgoed Nijenrode ligt ingeklemd tussen het Amsterdam Rijnkanaal in het westen en de Vecht in het oosten. Ten noorden bevindt zich de bebouwde kom van Breukelen, ten zuiden weilanden en graslanden. Op het landgoed stond tot voor kort een ecologische verbindingzone gepland (verbinden Venen en Vechtplassen), maar deze is naar het noorden verplaatst en loopt niet meer over Nijenrode.

Het landgoed heeft wel ecologische functies in de omgeving. Het natuurstype park- en stinzenbos ligt redelijk geïsoleerd in de omgeving.

Langs de Vecht komen verscheidende landgoederen voor waar dit natuurstype ook aanwezig is. Voor mobiele soorten zoals vleermuizen en broedvogels zijn de afstanden overbrugbaar. De graslanden liggen geïsoleerd op het landgoed, er is geen relatie met andere graslanden in de omgeving. De watergangen (sommige met natuurstype zoete plas) in het gebied staan deels in verbinding met de omgeving.

In de toekomstige situatie kan de functie van het park- en stinzenbos behouden en uitgebreid worden door de uitbreiding in het westelijke deel van het terrein. Het doortrekken van de wetting op het landgoed kan de relaties met omringende wateren versterken en vergroten. De ontwikkelingen op landgoed Nijenrode hebben daarom geen negatieve invloed op de aaneengeslotenheid en robuustheid van de NNN.

Het interne ecologische netwerk wordt door de natuurmaatregelen in belangrijke mate versterkt. Door de inrichting van nieuwe natuur (ontwikkeling van bos en bosranden, natuurvriendelijke oevers langs watergangen, ontwikkeling van laagland (moeras) en de verbindingen binnen het landgoed (zowel droog als nat). Hierdoor neemt de robuustheid van het landgoed in totaliteit toe.

5.2.4 Criterium 4: de verbindingfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen

Bij dit aspect wordt gekeken naar de verbindingen binnen het gebied. De ontwikkelingen in het beeldkwaliteitsplan zijn zodanig dat verbindingen binnen het gebied niet worden geschaad. Hoewel het forumgebouw het bos zal verdelen en hierdoor het bos zal verstoren zal dit naar verwachting niet leiden tot aantasting van verbinden voor bijvoorbeeld vleermuizen, amfibieën, reptielen, kleine zoogdieren en insecten. De ontwikkelingen bij het koetshuis en het Plesmanhotel schaden geen ecologische verbindingen. Daarnaast zorgt de herbegrenzing van NNN ervoor dat de verbindingen tussen het oostelijk- en westelijk deel worden veiliggesteld.

Het interne ecologische netwerk wordt door de natuurmaatregelen in belangrijke mate versterkt. De ontwikkeling en versterking van lanen vormt voor oa vleermuizen een belangrijk netwerk. De natuurvriendelijke oevers langs watergangen en partijen zijn van belang als verbinding voor oa ringslang en amfibieën. De ontwikkeling van laagland in het zuidelijke deel vormt hierbij een belangrijk stapsteen in het geheel van verbindingen.

Op korte termijn wordt dit criterium met 0/+ beoordeeld: tijdens de bouw zal er sprake zijn van versturende effecten doordat maatregel 1, 2 en 4 worden uitgevoerd voordat nieuwbouw van het Forumgebouw plaatsvindt wordt dit criterium ook op korte termijn als matig positief beoordeeld.

5.2.5 Criterium 5: behoud van samenhang

Dit criterium heeft betrekking op de combinatie van bovengenoemde criteria. Belangrijk uitgangspunt van de natuurvisie is het versterken van de samenhang door de westelijke en zuidelijk gelegen gebieden beter met elkaar te verbinden en de bescherming van hiervan te regelen. Op korte termijn wordt dit criterium met 0/+ beoordeeld: tijdens de bouw zal er sprake zijn van versturende effecten doordat dat echter alle natuurmaatregelen worden uitgevoerd voordat de rode maatregelen plaatsvinden wordt dit criterium ook op korte termijn als matig positief beoordeeld.

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 Conclusie

In deze saldotoets zijn geplande ontwikkelingen op landgoed Nijenrode getoetst aan de regels ter bescherming van het NNN (art. 4.2 PRV). Om de in de Ruimtelijke Visie opgenomen ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen realiseren, zullen verschillende natuurmaatregelen worden genomen om op deze manier voldoende ecologische buffer op te bouwen om de gevolgen van de beoogde ontwikkelingen te kunnen absorberen. Er wordt als het ware een groene contramal gevormd waarbinnen de rode ontwikkelingen kunnen plaatsvinden. De plannen zullen in de tijd gefaseerd worden uitgevoerd.

Binnen de bestemmingsplanperiode van de komende 10 jaar worden allereerst natuurmaatregelen vastgelegd (groene mal). Hiermee wordt als het ware de voorwaarde voor ontwikkeling gecreëerd. Daarnaast biedt het bestemmingsplan de mogelijkheid om tot realisatie van een drietal rode ontwikkelingen te kunnen komen.

Aangezien deze Saldotoets de basis vormt voor de totale ontwikkeling zoals beschreven in de Ruimtelijke Visie en het Beeldkwaliteitplan, zijn in deze Saldotoetsing alle ontwikkelingen meegenomen. De Saldotoets vormt samen met het Beeldkwaliteitplan en het bestemmingsplan één samenhangende totaalvisie, die de basis vormt voor een duurzaam landgoed (groen en rood). Binnen de bestemmingsplanperiode ontstaat daarmee een “natuurplus” en zijn de onderdelen die nu het bestemmingsplan worden opgenomen (Forumgebouw, Koetshuis en Plesmanhotel) minimaal passend.

Uit de toetsing blijkt dat er aantasting van bijzondere waarden in de NNN plaatsvindt. Hierbij heeft het geplande Forumgebouw de grootste impact op de natuurwaarden. De overige ontwikkelingen zijn beperkt of liggen buiten het huidige NNN. Het NNN is in de huidige situatie beperkt tot het oostelijk gedeelte van het landgoed. In de plannen wordt de begrenzing van het NNN uitgebreid met circa 17 hectare zodat de bescherming van bestaande en potentiële waarden kan worden gewaarborgd. Op het landgoed vindt een aantal natuurmaatregelen plaats die een positieve bedrage leveren aan de balans: het gaat om de ontwikkeling van natuur op vrijkomende gronden en ontwikkeling van verbindingen.

Die “natuurvisie” is opgenomen in het beeldkwaliteitsplan en beschreven in paragraaf 4.3. In onderstaande tabel zijn de beoordelingen weergegeven. Per saldo is er sprake van een toename van oppervlakte en een verbetering van de kwaliteit op langere termijn.

Een ruimtelijk besluit voor gronden die zijn aangewezen als ‘Natuur Netwerk Nederland’ bevat geen nieuwe bestemmingen en regels die ruimtelijke ontwikkelingen toestaan, die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gebieden, of van de samenhang tussen die gebieden

		Beoordeling Korte termijn	Beoordeling middellange/Lange termijn
Kwantiteit		+	+
Kwaliteit	Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem, inclusief de vereiste omgevingsfactoren	-	+
	Robuustheid en aaneengeslotenheid van de NNN	0	+
	Aanwezigheid van bijzondere soorten	-	0
	De verbindingfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen	0/+	+

Behoud en samenhang	0/+	+
Totaal	0	+

Bovenstaand overzicht laat zien dat het effect van de plannen op de NNN per saldo positief is. De plannen zijn daarmee in overeenstemming met het ruimtelijk beschermingskader van het NNN van de provincie Utrecht.

6.2 Aanbevelingen

De voorziene ontwikkelingen zijn op dit moment nog niet in detail uitgewerkt. Deze toetsing is daardoor op sommige punten op hoofdlijnen en gebaseerd op uitgangspunten. Wanneer bij de planuitwerking afgeweken wordt van een of meer uitgangspunten van deze toetsing, zal voor deze onderdelen opnieuw bekeken worden of nog voldaan wordt aan de voorwaarden van een positieve NNN-Saldotoets. Uitgangspunt bij een eventuele planaanpassing is een per saldo positief effect op de via dit kader beschermde natuurwaarden, hetgeen afgestemd zal worden met de provincie Utrecht.

6.3 Borging

Als een initiatief effect heeft op het NNN, vereist dit aandacht in het planproces. De benodigde bescherming, plussen en minnen en/of compensatie moeten zeker gesteld worden. Ook als het ecologisch onderzoek heeft vastgesteld dat er geen significante aantasting is, zal het bestemmingsplan zo opgesteld moeten worden dat er op termijn geen (binnenplanse) veranderingen toegestaan kunnen worden die het NNN alsnog significant aan zal tasten. Voor deze doelen beschikt de gemeente over verschillende borgingsinstrumenten. De keuze hiervan hangt af van:

- de locatie waar maatregelen nodig zijn (binnen of buiten het plangebied);
- de aard van de maatregelen (fysiek of financieel);
- de benodigde borging (actief of passief).

Daarnaast is het van belang dat:

- Rollen en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen worden vastgelegd in de gebiedsvisie en de betreffende partijen zich committeren aan de vastgelegde rollen en verantwoordelijkheden en aan de afgesproken termijnen van realisering middels een schriftelijke waarborg waarop zij alle aanspreekbaar zijn;
- De gebiedsvisie een financiële onderbouwing bevat, waaruit blijkt dat de realisatie van de maatregelen is geborgd, inclusief een waarborg voor financiering en uitvoering van het beheer van te realiseren natuur;
- In de gebiedsvisie wordt aangegeven wie zorgdraagt voor de monitoring van de uitvoering van de gebiedsvisie om zicht te houden op de daadwerkelijk gerealiseerde kwaliteiten en de winst

BORGING

- voor de natuur. Ook wordt aangegeven hoe en door wie toezicht en handhaving worden uitgevoerd;
- Onderdeel van het gebiedsplan vormen afspraken over de wijze en momenten waarop de initiatiefnemer de provincie zal informeren over de voortgang.

Borging binnen het bestemmingsplan

Binnen het bestemmingsplan Nijenrode wordt de uitvoering van de natuurmaatregelen geborgd middels een voorwaardelijke verplichting. Hierin is opgenomen dat de maatregelen 3, 6, 7, 5 binnen de bestemmingsplanperiode worden gerealiseerd en dat de maatregelen 1, 2 en 4 voorafgaand aan de nieuwbouw plaats hebben gevonden.

Daarnaast zijn er in het bestemmingsplan voorwaarde verbonden aan de specifieke uitvoering van de maatregelen. In deze voorwaarden zijn de uitgangspunten voor bescherming van natuurwaarden aan vastgelegd.

Nijenrode stelt op dit moment een beheerplan op voor de verdere detaillering van de maatregelen inclusief het toekomstige beheer.

De zonering van gebruik en verkeer is vooral een praktische en een beheersmatige borging. Het past niet in de systematiek van het bestemmingsplan om dat daar te regelen. Dit wordt wel meegenomen in het beheer(plan). De zonering met betrekking tot het parkeren is geborgd doordat de bruggen op Nijenrode niet berekend zijn op (zware) auto's. Mede om die reden en ook voor de veiligheid van de bezoekers en studenten is het parkeren beperkt tot de randen van Nijenrode en met name de zuidzijde.

Nijenrode zal een verzoek indienen bij GS om tot een herbergrenzing van het NNN (inclusief de aanpassing van de groene contour) over te gaan.

7 LITERATUUR

- Arcadis, 2016 Aanvullende natuuronderzoeken
- Fortuin R. en Th. de Jong, 2010. Natuurtoets Universiteitsterrein Nijenrode. Bureau Viridis, Culemborg Jo Coenen Architects & Urbanists (JCAU) iov Nijenrode Business Universiteit (2016):
- Beeldkwaliteitsplan Universiteit Nijenrode, Amsterdam.
- Maas, P., 2013. Actualisatie Natuur-onderzoek Landgoed Nijenrode. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg
- Ministeries van LNV en VROM en de Provincies: Spelregels EHS; beleidskader voor compensatiebeginsel,
- EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.
- Provincie Utrecht: Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 (Herijking 2016)
- Provincie Utrecht: Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 Provincie Utrecht (Herijking 2016)

BIJLAGE A KWALITEITSKLASSEN NATUURTYPEN

Natuurbeheertype		N 04.02 Zoete plas		
Beeld		Het beheertype Zoete plas omvat waterlichamen, breder dan 4 m. en dieper dan 20 cm. (gemiddelde waterdiepte), van stilstaande, of zeer langzaam stromende wateren, met fonteinkruiden, zannichellia, waterlelies, gele plomp, watergentiaan, krabbenscheer, kikkerbeet, groot blaasjeskruid, waterpesten, hoornbladen, vederkruiden, waterviolier, waterranonkels en soms ook sterrenkrozen. De vegetaties zijn erg variabel in bedekking, ook in één seizoen. Omringend water zonder de genoemde soorten en de drijftillen worden daarom ook tot het beheertype gerekend. Over dit type en de indeling in klassen is nog overleg gaande met waterbeheerders.		
Kwaliteit		Goed	Matig	Slecht
Structuurelementen (zie tabel 1)		minimaal 7 kwalificerende structuurelementen zijn aanwezig	5-7 kwalificerende structuurelementen zijn aanwezig	< 5 kwalificerende structuurelement zijn aanwezig
Flora en fauna (zie tabel 2)		minimaal 10 planten, 7 vissen en 3 libellen (kwalificerend) komen verspreid voor	minimaal 7 planten, 5 vissen en 2 libellen (kwalificerend) komen voor maar er wordt niet voldaan aan de eisen van de klasse goed	indien niet aan de klasse matig of goed voldaan is.
Milieu- en watercondities				
Ruimtelijke condities				

Natuurbeheertype		N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland		
Beeld		Bloemrijk grasland. De grasachtigen zijn dominant, maar kruiden en mossen hebben een oppervlakteaandeel van tenminste 20%.		
Kwaliteit		Goed	Matig	Slecht
Structuurelementen (zie tabel 1)		minimaal 3 of meer kwalificerende structuurelementen zijn aanwezig	2 kwalificerende structuurelementen zijn aanwezig	0-1 kwalificerend structuurelement is aanwezig
Flora en fauna (zie tabel 2)		minimaal 6 kwalificerende komen soorten voor, waarvan ten minste 4 op >15% van de oppervlakte van het beheertype en beide soortgroepen vertegenwoordigd zijn	4-5 kwalificerende komen soorten voor of meer soorten komen voor, maar wordt niet aan de eisen van klasse goed voldaan	< 4 soorten
Milieu- en watercondities		nvt	nvt	nvt
Ruimtelijke condities	verbonden met andere graslandbeheertypen (N10 t/m N12)	oppervlakte: > 5 ha of 1- 5 ha	oppervlakte < 1 ha	-
	in nabijheid (binnen 1 km) van andere graslandbeheertypen (N10 t/m N12)	oppervlakte: > 5 ha	oppervlakte: 1-5 ha	oppervlakte < 1 ha
	geïsoleerd	oppervlakte: > 75 ha	oppervlakte > 5 ha	oppervlakte: 1-5 ha of < 1 ha

Structuurelement	Minimum %	Maximum %
Hoog struweel, incl. braam-, gagel- en bremstruweel	5	20
Ruigte	5	20
Solitaire bomen en kleine bosjes (>5 m)	1	5
Meter slootlengte / hectare*	100	-

*Slootlengte is in meter/ha, geen percentage

Planten:	bochtige klaver, draadklaver, echte koekoeksbloem, gewone brunel, gewone margriet, gewone veldbies, grote ratelaar, kamgras, karwijvarkenskervel, klavervreter, klein vogelpootje, knolvossenstaart, knoopkruid, moerasstruisgras, muizenoor, polei, spits havikskruid, waterkruiskruid, witte munt, zwarte zegge
Dagvlinders:	argusvlinder, bruin blauwtje, bruine vuurvlinder, bruin zandoogje, groot dikkopje, hooibeestje, icarusblauwtje, kleine vuurvlinder, koevinkje, oranjetipje

Natuurbeheertype	N17.03 Park- of stinzenbos		
Beeld	Het beheertype park- en stinzenbos bestaat uit opgaand bos, als onderdeel van een (voormalig) landgoed, met meestal een rijke struiklaag en veel kruiden die vooral in het voorjaar bloeien. In de kruidlaag van stinzenbossen komen veel planten voor die oorspronkelijk zijn aangeplant en nu zijn verwilderd. Het betreft deels inheemse planten (zoals daslook en wilde narcis), maar met name ook van oorsprong uitheemse planten (veel soorten bollen knolgewassen, zoals hyacinten, sneeuwklakjes en krokussen, maar bijvoorbeeld ook hartbladzonnebloem en Italiaanse aronskelk). Daarnaast komen ook vaak geïntroduceerde uitheemse boomsoorten voor. Park- en stinzenbos kent een actief beheer dat gericht is op het behoud van de bijzondere flora en fauna. Ornamentele boomgroepen, ook wel clumps genoemd, vallen buiten dit type en behoren in beheertype Historische tuin.		
Kwaliteit	Goed	Matig	Slecht
Structuurelementen	Vanwege de niet-natuurlijke oorsprong wordt voor dit beheertype geen kwaliteitsbeoordeling op basis van structuurelementen voorgesteld		
Flora en fauna (zie tabel)	indien minimaal 5 kwalificerende soorten voorkomen, waarvan ten minste 3 op >15% van de oppervlakte van het beheertype	indien 3-4 kwalificerende soorten voorkomen of indien meer soorten voorkomen, maar niet aan de eisen van klasse goed voldaan wordt	indien niet aan de klasse matig of goed voldaan is
Milieu- en watercondities -stikstofdepositie	< 15 kg N ha-1 y-1 < 1070 mol N ha-1 y-1	15 - 34 kg N ha-1 y-1 1070-2420 mol N ha-1y-1	> 34 kg N ha-1 y-1 > 2420 mol N ha-1 y-1
Ruimtelijke condities	Voor dit beheertype worden geen ruimtelijke condities gemonitord.		

Broedvogels:	appelvink, boomklever, fluiter, gekraagde roodstaart, groene specht, grote bonte specht, kleine bonte specht, middelste bonte specht, nachtegaal, wielewaal, zwarte specht
--------------	--

BIJLAGE B MAATREGELEN TIJDENS DE UITVOERING

Tijdens de werkzaamheden zal zeer zorgvuldig met de natuurwaarden moeten worden omgegaan. Dit betekent dat:

- Duidelijk moet zijn welke soorten er op welk moment zijn (i.v.m. lange ontwikkeltijd van het beeldkwaliteitplan). Hiervoor is monitoring van de natuurwaarden in en rondom de geplande voorzieningen nodig. Dit moet tenminste 2 jaar voor de uitvoering plaatsvinden om voldoende tijd te hebben om mitigerende maatregelen uit te voeren.
- Er bij elke ingreep een ecologisch werkprotocol moet worden gemaakt. Hierin wordt beschreven onder welke voorwaarden gebouwd kan worden en welke ruimte benut mag worden (bv. voor opslag van materiaal en materieel).
- Ontwikkelingen moeten voldoen aan de in dit document genoemde randvoorwaarden of gemotiveerd afwijken (zonder negatieve effecten op natuurwaarden). Afwijkingen moeten voorgelegd worden aan het Bevoegd Gezag voor het NNN.
- Mogelijk is voor een aantal ontwikkelingen een flora- en faunawet ontheffing noodzakelijk. Deze moet bijtijds worden aangevraagd bij het Bevoegd Gezag.

Algemene maatregelen waar aan gedacht kan worden tijdens de uitvoering (nog nader te specificeren in een ecologisch werkprotocol, de lijst geeft enkel voorbeelden):

Planning werkzaamheden

- In de periode van 15 maart tot 15 juli worden geen boswerkzaamheden uitgevoerd in loof- of gemengd bos. Als uitzondering op deze regel kan in de periode tot 15 april nog wel hout worden uitgesleept dat voor 15 maart geveld is.
- In de periode van 15 maart tot 15 juli worden geen boswerkzaamheden uitgevoerd in een vak/afdeling met naaldbos wanneer is vastgesteld dat daar broedgevallen voorkomen van vogelsoorten die zijn opgenomen in de Rode Lijst 2004 of in bijlage 1 van de Vogelrichtlijn. Binnen een straal van 50 meter rondom uilen nesten (dit kunnen kasten of holtes zijn) wordt vanaf 15 januari geen werkzaamheden uitgevoerd.
- Inrichting werklocatie en grondverzetwerkzaamheden
 - Waardevolle en beschermde vegetatie wordt voorafgaande aan de werkzaamheden gespaard door deze uit te rasteren. Is uitrastering niet mogelijk dan kunnen plaggen worden gestoken, die later na afronding van de werkzaamheden worden teruggeplaatst. Uitsteken van plaggen is overigens niet bij alle vegetaties mogelijk.
 - De bermen langs een toegangsweg naar de werklocatie wordt vaak gebruikt voor het parkeren van voertuigen of materiaal. Voorafgaande aan de werkzaamheden wordt een parkeerplek en materiaalopslagplaats ingericht. Parkeren in de bermen is niet toegestaan.

Bosomvorming/ kap van bomen

- Bij de kap van bomen worden exemplaren met verblijfplaatsen voor beschermde diersoorten zoals vleermuizen en broedvogels met vaste nestlocaties gespaard. Deze gespaarde bomen blijven echter wel functioneren als verblijfsboom door te letten op de ruimtelijke samenhang van het omliggende terrein.

Eisen aan de uitvoering (o.b.v. gedragscode zorgvuldig bosbeheer):

- Bij vellings- en uitsleepwerkzaamheden wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van een vaste infrastructuur van wegen, paden en sporen.
- Vellingswerkzaamheden in een en dezelfde vak/afdeling wordt uitgevoerd in een doorlooptijd die zo kort is als redelijkerwijs mogelijk. Ditzelfde geldt voor uitsleepwerkzaamheden.
- Bomen met 'bewoonde' of 'bewoonbare' horsten worden niet geveld. In de periode van 15 maart tot 15 juli worden geen vellingen uitgevoerd binnen een afstand van 50 meter vanaf een boom waarin zicht een bewoonde roofvogelhorst bevindt. Wanneer vellingen plaatsvinden in de nabije omgeving van een boom waarin zich een - al dan niet gewoond- roofvogelhorst bevindt, is de velrichting altijd van de horstboom afgewend.
- Indien bomen met potentiële nestplaatsen van een uil gekapt moeten worden wordt ten minste 1 seizoen vooraf een vervangende nestplaats (in de vorm van een nestkast) opgehangen op een geschikte locatie.

- De opdrachtgever zorgt ervoor dat de aannemer weet waar zich de flora- en fauna-elementen bevinden die bij de werkzaamheden ontzien en/of beschermd moeten worden, door het intekenen van de locatie op een voldoende duidelijke kaart of door aanwijzing en markering in het terrein; een en ander wordt vastgelegd in de checklist zorgvuldig bosbeheer.
- De opdrachtgever maakt met de aannemer, afspraken over de wijze waarop de planning en de uitvoering van de werkzaamheden wordt afgestemd op de aanwezigheid van flora- en fauna-elementen die moeten worden gespaard, ontzien en/of beschermd.
- Deze afspraken worden vastgelegd in de checklist, die voor aanvang van de werk door of namens de opdrachtgever en de aannemer wordt opgemaakt en ondertekend.
- De aannemer geeft zijn eventuele personeel en/of onderaannemers een kopie van de checklist en zorgt ervoor dat de checklist op het werk voorhanden is; de checklist is in ieder geval in alle machines en in de schaftgelegenheid aanwezig om te worden geraadpleegd.
- De aannemer zorgt ervoor dat de werkzaamheden conform de in de checklist vastgelegde afspraken plaatsvinden en dat zijn personeel daaromtrent wordt geïnstrueerd.
- De aannemer instrueert zijn personeel en eventuele onderaannemers om ook niet-gemarkeerde elementen en te beschermen soorten die tijdens de werkzaamheden worden aangetroffen te sparen en te ontzien.

Verwijderen en afvoeren verharding

Indien delen van het verhard oppervlak worden verwijderd en afgevoerd buiten het terrein:

Uitvoeringsspecificaties:

- De verwijdering van de verharding wordt dusdanig uitgevoerd dat het materieel te allen tijde zich bevindt op de verharding. Dit kan bereikt worden door het werk uit te voeren op de verharding en langzaam terug te werken naar het eindpunt. Hierdoor vindt verwijdering en afvoer plaats vanaf de bestaande verharding.
- Is de aanleg van aan- of afvoerwegen voor de werkzaamheden noodzakelijk, dan wordt er gewerkt zoals beschreven onder algemene voorwaarden: inrichting werklocatie en grondverzetwerkzaamheden.

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com

Onze referentie: 079222387 0.3